

EU COUNTRY

Program obuke za osoblje koje radi s ciljnim skupinama projekta

Naziv projekta : Približavanje europske dimenzije udaljenim ruralnim područjima (Bringing the European dimension closer to remote rural areas)

Akronim projekta : EUCountry

Program : Erasmus+ malo partnerstvo u području obrazovanja odraslih

Ref. broj : 2021-1-SI01-KA210-ADU-000035010

Trajanje projekta : 1. studenog 2021. – 1. studenog 2023.

Koordinator projekta : Mozaik – Društvo za socialno uključenosť (Slovenija)

Partneri na projektu : Pučko otvoreno učilište Čakovec (Hrvatska)

Razvojna agencija Grada Čakovca (Hrvatska)

Sve fotografije potječu s Pixabaya i Pexelsa, specijaliziranih portala koji nude sav sadržaj besplatno za komercijalnu i nekomercijalnu upotrebu u tiskanom i digitalnom obliku. Oba portala ne zahtijevaju atribuciju; međutim, poveznice na dotična djela mogu se pronaći u alt oznakama korištenih fotografija. U slučajevima kada je priložena fotografija ili druga vrsta sadržaja, a da ne potječe s prethodno navedena dva portala, bit će osigurana odgovarajuća atribucija.

Ova publikacija odražava samo stajališta autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj.

Ova je publikacija javno licencirana pod licencom Creative Commons Attribution ([CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)).

Kontekst

Opći cilj projekta EUCountry je ljudima iz ciljnih skupina u udaljenim ruralnim područjima – prvenstveno osobama s invaliditetom, starijim osobama, odraslim osobama s medicinskim i psihičkim problemima – pružiti visokokvalitetne mogućnosti učenja koje će biti prilagođene njihovim potrebama kako bi mogli nadograditi svoje kompetencije i steći znanja i vještine prijeko potrebne za svakodnevno funkcioniranje u društvu koje se stalno mijenja. Provedbom projekta digitalno će se opismenjivati, osvještavati, poučavati o mjerama zaštite okoliša, konzumirati zdravu hranu i time zaštititi svoje zdravlje.

Ciljna skupina programa osposobljavanja

Za uspješnu provedbu edukacijskih aktivnosti za primarne ciljne skupine potrebno je osposobiti osoblje partnerskih organizacija koje će ih provoditi. Ukupno će obuku proći 10 djelatnika Mozaika i POU ČK.

Sadržaj programa

POU Čakovec pripremio je program edukacije za djelatnike Mozaika i POU ČK koji je prilagođen potrebama primarnih ciljnih skupina i temelji se na predznanjima, vještinama i kompetencijama djelatnika uključenih u edukaciju. Cjelokupni program trajat će 40 sati. S obučanim osobljem, razvijeni program obuke testirat će se kroz provedbu, a zauzvrat će pružiti visokokvalitetne mogućnosti učenja za ciljane odrasle polaznike u udaljenim ruralnim područjima.

Struktura programa

Program je strukturiran kao petodnevni program, pri čemu se svaki dan koristi 6 sati za zajednički trening i 2 za samorefleksiju i samoučenje. Ukupno su obuhvaćena programom obuke 4 glavna modula učenja:

- 1) Rad s marginaliziranim i ranjivim skupinama
- 2) Poučavanje o digitalnoj tehnologiji
- 3) Poučavanje o kulturi i suživotu
- 4) Nastava o zaštiti okoliša i zdravlju

Nakon pregleda programa, slijedi metodološki dio o tome kako pristupiti svakom od navedenih modula učenja.

Sadržaj

Program obuke.....	1
1. Rad s marginaliziranim i ranjivim skupinama.....	1
2. Poučavanje o digitalnoj tehnologiji.....	5
3. Poučavanje o kulturi i suživotu.....	10
4. Nastava o zaštiti okoliša i zdravlju.....	13
Reference.....	16
Metodološki vodič.....	17
1. Rad s marginaliziranim i ranjivim skupinama.....	18
1.1. Razumijevanje marginaliziranih i ranjivih skupina.....	20
1.2. Uključive i pristupačne metode poučavanja.....	24
1.3. Komunikacijske vještine i vještine izgradnje odnosa.....	26
2. Poučavanje o digitalnoj tehnologiji.....	29
2.1. Osnove digitalne pismenosti.....	31
2.2. Podučavanje rada na računalu i internetu.....	35
2.3. Podučavanje vještina društvenih medija.....	39
2.4. Online sigurnost i privatnost.....	42
3. Poučavanje o kulturi i suživotu.....	45
3.1. Kulturološka svijest i osjetljivost.....	46
3.2. Rješavanje sukoba i izgradnja mira.....	49
4. Nastava o zaštiti okoliša i zdravlju.....	52
4.1. Ekološka svijest i održive prakse.....	53
4.2. Promicanje zdravlja i prevencija bolesti.....	55
5. Važnost samorefleksije.....	58

Program obuke

1. Rad s marginaliziranim i ranjivim skupinama

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLICI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
1. Razumijevanje marginaliziranih i ranjivih skupina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prepoznati izazove i prepreke s kojima se suočavaju marginalizirane i ranjive skupine u pristupu obrazovanju. ▪ Shvatiti kako te prepreke utječu na iskustvo učenja. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osoblje može identificirati specifične potrebe i izazove različitih marginaliziranih skupina. ▪ Osoblje može objasniti utjecaj ovih prepreka na iskustvo učenja polaznika. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ predavanja ▪ grupne rasprave ▪ studije slučaja ▪ video zapisi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ korištenje primjera i priča iz stvarnog života ▪ poticati otvorenu raspravu ▪ koristiti multimedijske izvore za ilustraciju izazova 	1
2. Uključive i pristupačne metode poučavanja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Naučiti kako prilagoditi nastavne metode da budu inkluzivnije za polaznike s invaliditetom, starije osobe i one s medicinskim ili mentalnim problemima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osoblje može prilagoditi nastavne planove i metode poučavanja kako bi se prilagodili različitim polaznicima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ radionice ▪ igranje uloga ▪ demonstracije 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ praktične aktivnosti ▪ poticati otvorenu raspravu 	2.5

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLICI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
	<ul style="list-style-type: none"> Istražiti asistivne tehnologije i alate za podršku različitim polaznicima. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može preporučiti odgovarajuće asistivne tehnologije za različite polaznike. 	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti u manjim grupama grupne rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> suradničko rješavanje problema istražiti scenarije iz stvarnog života za prilagodbu nastavnih metoda 	
3. Komunikacijske vještine i vještine izgradnje odnosa	<ul style="list-style-type: none"> Razviti učinkovite komunikacijske vještine kako biste bolje komunicirali s marginaliziranim polaznicima. Razumjeti ulogu neverbalne komunikacije i aktivnog slušanja u izgradnji odnosa. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može učinkovito komunicirati i izgraditi odnos s različitim polaznicima. Osoblje može pokazati vještine aktivnog slušanja i neverbalne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> interaktivna predavanja igranje uloga grupne aktivnosti video zapisi 	<ul style="list-style-type: none"> vježbe aktivnog slušanja praksa neverbalne komunikacije analizirati primjere učinkovite komunikacije 	2.5

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLICI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
Samorefleksija	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razmisliti o osobnim iskustvima, predrasudama i pretpostavkama u vezi s radom s marginaliziranim i ranjivim skupinama. ▪ Razviti strategije za stalnu samorefleksiju i profesionalni rast. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osoblje može identificirati područja za rast i poboljšanje u svojoj praksi podučavanja. ▪ Osoblje može izraditi plan za stalnu samorefleksiju. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktivnosti vođene refleksije ▪ upite za vođenje dnevnika ▪ grupne rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poticati iskrenost i ranjivost ▪ pružiti strukturirane poticaje za razmišljanje ▪ podijeliti razmišljanja s vršnjacima za povratne informacije i podršku 	2

Pitanja za samorefleksiju

- Koji su neki od uobičajenih izazova s kojima se suočavaju marginalizirane i ranjive skupine u pristupu obrazovanju?
- Kako možete prilagoditi nastavne metode da budu inkluzivnije za polaznike s invaliditetom?
- Koje su učinkovite komunikacijske strategije za izgradnju odnosa s različitim polaznicima?
- Kako možete odgovoriti na specifične potrebe starijih polaznika?
- Zašto je empatija važna u radu s marginaliziranim i ranjivim skupinama?
- Kakvu ulogu igra povjerenje u odnosu edukator – polaznik?
- Kako se učionica može prilagoditi polaznicima s medicinskim ili mentalnim problemima?
- Koje su neke prepreke koje bi mogle spriječiti marginalizirane polaznike da sudjeluju u raspravama u razredu?
- Kako možete promicati osjećaj pripadnosti i sigurnosti za sve polaznike u učionici?
- Zašto je važno imati visoka očekivanja od svih polaznika, bez obzira na njihovu pozadinu ili izazove?
- Kako možete potaknuti način razmišljanja o rastu među marginaliziranim polaznicima?
- Kako se grupni rad i suradnja mogu iskoristiti za podršku uključivanju različitih polaznika?
- Koje su neke strategije za pružanje konstruktivnih povratnih informacija polaznicima iz marginaliziranih i ranjivih skupina?
- Kako možete adresirati potencijalne predrasude i pretpostavke koje oni mogu imati o marginaliziranim polaznicima?
- Koji su resursi i sustavi podrške dostupni edukatorima koji rade s marginaliziranim i ranjivim skupinama?

2. Poučavanje o digitalnoj tehnologiji

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLCI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
1. Osnove digitalne pismenosti	<ul style="list-style-type: none"> Razumjeti osnove digitalne pismenosti i njenu važnost za marginalizirane polaznike. Istražiti različite aspekte digitalne pismenosti, kao što su informacijska, medijska i tehnološka pismenost. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može objasniti osnovne koncepte digitalne pismenosti i podučiti ih polaznicima. Osoblje može razlikovati različite aspekte digitalne pismenosti. 	<ul style="list-style-type: none"> predavanja demonstracije grupne rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> koristiti srodne primjere i analogije poticati aktivno sudjelovanje i rasprave 	3
2. Podučavanje vještina rada na računalu i internetu	<ul style="list-style-type: none"> Naučiti kako poučavati odrasle polaznike osnovnim računalnim i internetskim vještinama. Razviti strategije za rješavanje uobičajenih 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može učinkovito podučavati računalne i internetske vještine različitim polaznicima. 	<ul style="list-style-type: none"> radionice praktične aktivnosti suradničke sesije rješavanja problema 	<ul style="list-style-type: none"> stalna podrška i poticanje demonstracije korak po korak 	3

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLICI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
	izazova i zabluda povezanih s korištenjem računala i interneta.	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može riješiti uobičajene probleme i zablude. 		<ul style="list-style-type: none"> poticati vršnjačko podučavanje i suradnju 	
Samorefleksija	<ul style="list-style-type: none"> Razmisliti o učinkovitosti metoda poučavanja digitalne tehnologije i područjima za rast. Identificirati strategije kako ostati u tijeku s digitalnim trendovima i alatima. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može identificirati uspješne strategije i područja za poboljšanje u poučavanju digitalne tehnologije. Osoblje može izraditi plan za kontinuirani profesionalni razvoj u domeni digitalne tehnologije. 	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti vođene refleksije upiti za vođenje dnevnika grupne rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> poticati iskrenost i ranjivost pružiti strukturirane poticaje za razmišljanje podijeliti razmišljanja s vršnjacima za povratne informacije i podršku 	2
3. Podučavanje vještina društvenih medija	<ul style="list-style-type: none"> Naučiti kako poučavati odrasle polaznike osnovnim vještinama društvenih medija. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može učinkovito poučavati različite polaznike vještinama društvenih medija. 	<ul style="list-style-type: none"> radionice praktične aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> stalna podrška i poticanje 	3

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLICI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
	<ul style="list-style-type: none"> Razviti strategije za rješavanje uobičajenih izazova i zabluda povezanih s korištenjem društvenih medija. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može riješiti uobičajene probleme i zablude na društvenim medijima. 	<ul style="list-style-type: none"> suradničke sesije rješavanja problema 	<ul style="list-style-type: none"> demonstracije korak po korak poticati vršnjačko podučavanje i suradnju 	
4. Online sigurnost i privatnost	<ul style="list-style-type: none"> Naučiti kako poučavati marginalizirane polaznike o praksi online sigurnosti i privatnosti. Razumjeti implikacije digitalnog otiska i odgovornog ponašanja na internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može educirati polaznike o važnosti internetske sigurnosti i privatnosti. Osoblje može raspravljati o konceptu digitalnog otiska i odgovornom ponašanju na internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> predavanja grupne rasprave scenarija i studija slučaja 	<ul style="list-style-type: none"> koristiti primjere i priče iz stvarnog života razgovarati o mogućim posljedicama nesigurnog ponašanja na internetu poticati kritičko mišljenje i promišljanje 	3

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLICI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
Samorefleksija	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razmisliti o učinkovitosti metoda poučavanja digitalne tehnologije i područjima za rast. ▪ Identificirati strategije kako ostati u tijeku s digitalnim trendovima i alatima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osoblje može identificirati uspješne strategije i područja za poboljšanje u poučavanju digitalne tehnologije. ▪ Osoblje može izraditi plan za kontinuirani profesionalni razvoj u digitalnoj tehnologiji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktivnosti vođene refleksije ▪ upiti za vođenje dnevnika ▪ grupne rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poticati iskrenost i ranjivost ▪ pružiti strukturirane poticaje za razmišljanje ▪ podijeliti razmišljanja s vršnjacima za povratne informacije i podršku 	2

Pitanja za samorefleksiju

- Koje su ključne komponente digitalne pismenosti?
- Kako edukatori mogu podučavati osnovne računalne vještine odrasle polaznike s ograničenim prethodnim iskustvom?
- Koje se strategije mogu koristiti kako bi se osiguralo da polaznici razumiju važnost sigurnosti i privatnosti na internetu?
- Kako možete podržati polaznike u navigaciji i procjeni izvora informacija na mreži?
- Kako možete adresirati digitalni jaz u učionici s različitim polaznicima?
- Koji su učinkoviti načini podučavanja vještina i tehnika pretraživanja interneta?
- Kako možete pomoći polaznicima da razviju vještine za upravljanje digitalnim smetnjama i multitasking?
- Koji su korisni digitalni alati i platforme koji mogu poboljšati iskustvo učenja za marginalizirane polaznike?
- Kako možete integrirati društvene medije u proces učenja?
- Kako možete potaknuti razvoj kritičkog mišljenja i vještina rješavanja problema u digitalnom kontekstu?
- Kako se digitalna tehnologija može koristiti za promicanje suradnje i komunikacije među polaznicima?
- Koje su neke strategije za podučavanje polaznika kako odgovorno stvarati i dijeliti digitalni sadržaj?
- Kako se možete adresirati potencijalne etičke probleme u vezi s upotrebom digitalne tehnologije u obrazovanju?
- Koji su neki od primjera asistivnih tehnologija koje mogu podržati polaznike s invaliditetom?
- Kako možete biti u tijeku s najnovijim digitalnim alatima i trendovima u obrazovanju?

3. Poučavanje o kulturi i suživotu

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLCI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
1. Kulturološka svijest i osjetljivost	<ul style="list-style-type: none"> Razumjeti važnost kulturne svijesti i osjetljivosti u razredu. Naučiti strategije za promicanje kulturnog razumijevanja i poštovanja među polaznicima. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može objasniti važnost kulturne svijesti u učionici. Osoblje može implementirati strategije za promicanje kulturnog razumijevanja i poštovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> predavanja grupne rasprave Studije slučaja video zapisi 	<ul style="list-style-type: none"> koristiti primjere i priče iz stvarnog života potaknuti otvorenu raspravu i razmišljanje koristiti multimedijske resurse za ilustraciju kulturne raznolikosti 	2.5
2. Rješavanje sukoba i izgradnja mira	<ul style="list-style-type: none"> Naučite kako stvoriti inkluzivno okruženje za učenje koje poštuje i cijeni kulturne razlike. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može osmisliti kulturno inkluzivno okruženje za učenje. Osoblje može učinkovito adresirati stereotipe i predrasude. 	<ul style="list-style-type: none"> interaktivna predavanja igranje uloga aktivnosti u malim grupama 	<ul style="list-style-type: none"> suradničko rješavanje problema analizirati primjere inkluzivnih i neinkluzivnih okruženja 	3.5

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLICI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
	<ul style="list-style-type: none"> Razumjeti važnost rješavanja stereotipa i predrasuda u učionici. 			<ul style="list-style-type: none"> poticati kritičko mišljenje i promišljanje 	
Samorefleksija	<ul style="list-style-type: none"> Razmisliti o osobnim kulturološkim pretpostavkama i nastavnim praksama vezanim uz kulturu i suživot. Razviti strategije za stalnu samorefleksiju i profesionalni rast u kulturnoj kompetenciji. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može identificirati područja za rast i poboljšanje u promicanju kulturnog razumijevanja i suživota. Osoblje može izraditi plan za stalnu samorefleksiju u kulturnoj kompetenciji. 	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti vođene refleksije upite za vođenje dnevnika grupne rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> poticati iskrenost i ranjivost pružiti strukturirane poticaje za razmišljanje podijeliti razmišljanja s vršnjacima za povratne informacije i podršku 	2

Pitanja za samorefleksiju

- Koje su neke strategije za promicanje kulturne svijesti i osjetljivosti u razredu?
- Kako možete stvoriti inkluzivno okruženje za učenje koje poštuje kulturne razlike?
- Koji su neki od primjera kulturnih nesporazuma koji se mogu pojaviti u raznolikoj učionici?
- Kako možete poticati konstruktivan dijalog i rješavanje sukoba među polaznicima različitog kulturnog podrijetla?
- Zašto je važno potaknuti polaznike da istražuju i razumiju vlastite kulturne identitete?
- Kako možete adresirati potencijalne stereotipe i predrasude vezane uz kulturu u razredu?
- Koje su neke strategije za poučavanje o različitim kulturnim praksama i tradicijama?
- Kako možete olakšati interkulturalnu komunikaciju među polaznicima?
- Koji su neki od primjera kulturnih izvora, poput tekstova i materijala, koji se mogu koristiti za poboljšanje iskustava učenja?
- Kako možete podržati razvoj empatije i gledišta među polaznicima s različitim kulturnim podrijetlom?
- Kako se kulturne proslave i događaji mogu integrirati u proces učenja?
- Koje su neke strategije za promicanje kritičkog mišljenja i promišljanja o kulturnim pitanjima među polaznicima?
- Kako možete adresirati potencijalne kulturne predrasude i pretpostavkama koje oni mogu imati o polaznicima?
- Kako možete potaknuti polaznike da izazovu vlastita kulturološka uvjerenja i pretpostavke?
- Koji su neki od primjera suradničkih projekata ili aktivnosti koji mogu promicati kulturno razumijevanje i suživot među polaznicima?

4. Nastava o zaštiti okoliša i zdravlju

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBLCI	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
1. Ekološka svijest i održive prakse	<ul style="list-style-type: none"> Razumjeti važnost zaštite okoliša i održivosti za marginalizirane polaznike. Naučiti strategije za poučavanje o održivim praksama i njihovim prednostima. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može objasniti važnost zaštite okoliša za marginalizirane polaznike. Osoblje može učinkovito poučavati o održivim praksama. 	<ul style="list-style-type: none"> predavanja grupne rasprave Studije slučaja video zapisi 	<ul style="list-style-type: none"> koristiti primjere i priče iz stvarnog života potaknuti otvorenu raspravu i razmišljanje koristiti multimedijske resurse za ilustraciju pitanja okoliša 	3
2. Promicanje zdravlja i prevencija bolesti	<ul style="list-style-type: none"> Naučiti o uobičajenim zdravstvenim problemima koji pogađaju marginalizirane zajednice i kako se oni mogu riješiti kroz obrazovanje. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može razgovarati o uobičajenim zdravstvenim problemima koji pogađaju marginalizirane zajednice. 	<ul style="list-style-type: none"> interaktivna predavanja igranje uloga aktivnosti u malim grupama 	<ul style="list-style-type: none"> suradničko rješavanje problema analizirati primjere zdravstvenih problema i problema s kojima se polaznici mogu suočiti 	3

TEME	CILJEVI	ISHODI UČENJA	NASTAVNE METODE / OBlici	STRATEGIJE POUČAVANJA	BROJ SATI
	<ul style="list-style-type: none"> Razumjeti važnost promicanja zdravlja i mjera prevencije bolesti. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može učinkovito podučavati o mjerama promicanja zdravlja i prevencije bolesti. 		<ul style="list-style-type: none"> poticati kritičko mišljenje i promišljanje 	
Samorefleksija	<ul style="list-style-type: none"> Razmisliti o osobnim vrijednostima, uvjerenjima i praksama poučavanja vezanim uz zaštitu okoliša i zdravlje. Razviti strategije za stalnu samorefleksiju i profesionalni razvoj u ekološkom i zdravstvenom obrazovanju. 	<ul style="list-style-type: none"> Osoblje može identificirati područja za rast i poboljšanje u svojoj praksi obrazovanja za okoliš i zdravlje. Osoblje može izraditi plan za stalnu samorefleksiju u ekološkom i zdravstvenom obrazovanju. 	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti vođene refleksije upite za vođenje dnevnika grupne rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> poticati iskrenost i ranjivost pružiti strukturirane poticaje za razmišljanje podijeliti razmišljanja s vršnjacima za povratne informacije i podršku 	2

Pitanja za samorefleksiju

- Kako obrazovanje o zaštiti okoliša i održivosti može koristiti marginaliziranim polaznicima?
- Koji su neki od primjera održivih praksi koje se mogu poučavati polaznicima?
- Kako se adresirati veze između pitanja okoliša i socijalne pravde u razredu?
- Koje su neke strategije za podučavanje o lokalnim ekološkim problemima i rješenjima u zajednici?
- Kako možete podržati razvoj kritičkog mišljenja i vještina rješavanja problema vezanih uz zaštitu okoliša?
- S kojim se zdravstvenim izazovima mogu suočiti marginalizirane zajednice i kako se s njima može adresirati obrazovanjem?
- Kako možete poučiti polaznike o promicanju zdravlja i mjerama prevencije bolesti?
- Koje su neke strategije za integraciju tema o okolišu i zdravlju u druga područja kurikuluma?
- Kako možete potaknuti polaznike da poduzmu akciju i postanu zagovornici okoliša i zdravlja u svojim zajednicama?
- Koji su neki od primjera suradničkih projekata ili aktivnosti koji mogu promicati ekološku i zdravstvenu svijest među polaznicima?
- Kako možete adresirati potencijalne zablude i dezinformacije u vezi s ekološkim i zdravstvenim pitanjima?
- Kako možete podržati polaznike u razvijanju osjećaja odgovornosti i djelovanja u pogledu zaštite okoliša i promicanja zdravlja?
- Koji su neki od primjera partnerstva i suradnje zajednice koji mogu poboljšati napore u obrazovanju za okoliš i zdravlje?
- Kako možete adresirati potencijalne etičke probleme povezane s podučavanjem tema o okolišu i zdravlju?
- Koji su resursi i sustavi podrške dostupni edukatorima koji podučavaju o zaštiti okoliša i zdravlju u marginaliziranim zajednicama?

Reference

- ASOO. 2009. Andragoški modeli poučavanja: Priručnik za rad s odraslim polaznicima.
[https://www.asoo.hr/UserDocsImages/ANDRAGOSKI_MODELI_POUCAVANJA.pdf]
- Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. 2004. Deklaracija o znanju – Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja. [<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/Arhiva//25.%20-%206.pdf>]
- Hrvatski sabor. 2021. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine.
[https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html]
- Koludrović, M. & Vučić, M. 2018. Učimo cjeloživotno učiti i poučavati. Zagreb: ASOO.
- Lukić, A. 2014. Metode poučavanja odraslih. Osijek: Filozofski fakultet.
- Müller, W. & Weigmann, S. 2000. Netradicionalne metode u obrazovanju odraslih. Zagreb: Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta.
- MZO. 2019. Kurikulum međupredmetne teme održivi razvoj za osnovne i srednje škole.
[https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_152.html]
- MZO. 2019. Kurikulum međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije za osnovne i srednje škole. [https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html]
- MZO. 2019. Kurikulum međupredmetne teme za Osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole.
[https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html]
- MZO. 2019. Kurikulum za međupredmetnu temu zdravlje za osnovne škole i srednje škole.
[https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_212.html]
- Vijeće Europske unije. 2016. Preporuka vijeća od 19. prosinca 2016. o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle. [[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224(01)&from=EN)]
- Vijeće Europske unije. 2021. Rezolucija Vijeća o novom europskom programu za obrazovanje odraslih za razdoblje 2021. – 2030. [[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214(01))]

Metodološki vodič

Metodološki vodič skup je resursa i refleksija čiji je cilj pomoći osoblju koje podučava odrasle polaznike ciljnih skupina projekta, a trebao bi se koristiti kao komplementarni materijal programu osposobljavanja, sklon prilagodbi, modificiranju, nadogradnji i komplementiranju s drugim materijalima koji se smatraju prikladnijima specifičnoj ciljnoj skupini, okolnostima, potrebama učenja i mogućnostima. Uvidi i resursi predstavljeni u ovom vodiču nisu iscrpni, a čitatelje ove publikacije pozivamo na samorefleksiju i samostalno istraživanje i učenje te, zauzvrat, nadogradnju alata, resursa i materijala koji su ponuđeni u ovoj publikaciji. Slijedeći ideju da je svaki polaznik jedinstven i da ima jedinstvene potrebe i mogućnosti učenja, ista se logika može primijeniti na njihove nastavnike. Ovdje predstavljene metodološke smjernice daju osnovni okvir za proširivanje i nadogradnju, jer to nije samo preduvjet cjeloživotnog učenja, već i prerogativ za uspješno poučavanje odraslih polaznika koji dolaze iz ranjivih i marginaliziranih skupina.

1. Rad s marginaliziranim i ranjivim skupinama

U radu s marginaliziranim i ranjivim skupinama ključno je razumjeti različite izazove i prepreke s kojima se susreću. Oni mogu varirati od fizičkih ili mentalnih poteškoća, financijskih ograničenja, kulturoloških ili jezičnih razlika do ograničenog pristupa resursima. Priznavanjem i rješavanjem specifičnih zahtjeva ovih polaznika, edukatori mogu poticati inkluzivnija i poticajnija okruženja za učenje, promičući uspjeh za sve. Ključna komponenta suradnje s marginaliziranom i ranjivom populacijom uključuje usvajanje inkluzivnih i pristupačnih pristupa podučavanju. To podrazumijeva prihvaćanje načela Univerzalnog dizajna za učenje (UDL), koji naglašava ponudu višestrukih načina predstavljanja, djelovanja, izražavanja i angažmana. Integriranjem UDL načela, edukatori stvaraju prilagodljiva i pristupačna okruženja za učenje koja zadovoljavaju različite sklonosti i sposobnosti učenja. Nadalje, uključivanje asistivnih tehnologija i resursa može značajno poboljšati iskustvo učenja za te pojedince.

Univerzalni dizajn za učenje (UDL)	
UDL je okvir za poboljšanje i optimizaciju poučavanja i učenja za sve ljude na temelju znanstvenih uvida u to kako ljudi uče. To je pristup poučavanju i učenju koji svim polaznicima daje jednaku priliku za uspjeh.	
UDL savjeti za dizajniranje iskustava učenja:	UDL savjeti za uključivanje polaznika u karijerno i tehničko obrazovanje:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počnite s jasnim ciljem. ▪ Potaknite fleksibilna sredstva za postizanje cilja. ▪ Osigurajte svim polaznicima pristup materijalima i okruženju. ▪ Neka učenje bude osobno relevantno. ▪ Promičite stručno učenje. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vodič s uputama s okvirom utemeljenim na dokazima. ▪ Prepoznajte što već funkcionira. ▪ Personalizirajte poduku, pružite fleksibilnost. ▪ Naglasite primjenu. ▪ Dajte prioritet pristupačnosti. ▪ Riješite sustavne prepreke, povećajte zastupljenost. ▪ Iskoristite dokazane resurse.

Snažne komunikacijske vještine i vještine izgradnje odnosa bitne su u radu s marginaliziranim i ranjivim skupinama. Kultiviranje sposobnosti aktivnog slušanja, neverbalnih komunikacijskih strategija i empatije omogućuje nastavnicima bolje razumijevanje i povezivanje s ovim polaznicima. Uspostavljanje povjerenja i odnosa ključno je za stvaranje pozitivne i ohrabrujuće atmosfere za učenje u kojoj se polaznici osjećaju opušteno izražavajući svoje misli, brige i zahtjeve. Poticanjem snažnih veza i razumijevanja, edukatori mogu pomoći marginaliziranim i ranjivim polaznicima u prevladavanju prepreka i ostvarivanju svog punog potencijala.

Resursi

- CAST. 2020. *Ideas for Engaging Students in Career & Technical Education (Regardless of Modality)*. <https://www.cast.org/products-services/resources/2022/tips-engaging-students-career-technical-education-cte>
- CAST. 2020. *UDL Tips for Designing Learning Experiences*. <https://www.cast.org/products-services/resources/2020/udl-tips-designing-learning-experiences>
- Rose, D. H. et al. 2006. Universal design for learning in postsecondary education: Reflections on principles and their applications. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, 19(2), 135-151.
- Understood.org. 2023. *Universal Design for Learning (UDL): A teacher's guide*. <https://www.understood.org/en/articles/understanding-universal-design-for-learning>

1.1. Razumijevanje marginaliziranih i ranjivih skupina

Razvijanje dubokog razumijevanja marginaliziranih i ranjivih skupina stanovništva ključno je za učinkovito podučavanje i pružanje podrške ovim polaznicima. Ljudi koji pripadaju tim skupinama polaznika mogu biti pojedinci s invaliditetom, starije osobe, oni s zdravstvenim ili mentalnim problemima te ljudi suočeni s socioekonomskim, kulturnim ili jezičnim barijerama. Prepoznavanjem i vrednovanjem posebnih potreba i izazova ovih polaznika, edukatori mogu poboljšati svoje metode poučavanja i uspostaviti inkluzivnija okruženja za učenje.

Uključivanje ranjivih skupina

Ove ranjive i marginalizirane skupine uključuju, ali nisu ograničene na osobe s invaliditetom, migrante i etničke manjine (uključujući Rome), beskućnike, bivše zatvorenike, ovisnike o drogama, osobe s problemima s alkoholom, izolirane starije osobe i djecu. Problemi s kojima se susreću te skupine prevode se u beskućništvo, nezaposlenost, nisko obrazovanje i posljedično u njihovu daljnju isključenost iz društva.

Europska unija ima trostruki pristup prevladavanju diskriminacije i

povećanje uključenosti ranjivih i marginaliziranih skupina:

- povećanje pristupa osnovnim uslugama i mogućnostima,
- provođenje zakona za prevladavanje diskriminacije i, prema potrebi,
- razvoj ciljanih pristupa kako bi se odgovorilo na specifične potrebe svake skupine.

Kako bi učinkovito odgovorili na zahtjeve marginaliziranih i ranjivih polaznika, edukatori se moraju upoznati s ključnim pojmovima i terminologijom koja se odnosi na te skupine. To uključuje razumijevanje razlika između marginaliziranih i ranjivih populacija, kao i specifičnih čimbenika koji pridonose njihovim različitim izazovima. Poznavanje ovih ideja omogućuje edukatorima da bolje predvide i odgovore na potrebe ovih polaznika unutar njihovog posebnog konteksta.

Ranjive skupine	Marginalizirane skupine
Ranjiva skupina odnosi se na određenu populaciju unutar zemlje ili zajednice koja je izložena većem riziku od potrebe za humanitarnom pomoći ili doživljavanja negativnih utjecaja zbog specifičnih	Marginalizirana skupina je populacija unutar društva ili zajednice koja je često isključena, diskriminirana ili u nepovoljnom položaju zbog niza čimbenika, uključujući, ali ne ograničavajući se na rasu, etničku pripadnost,

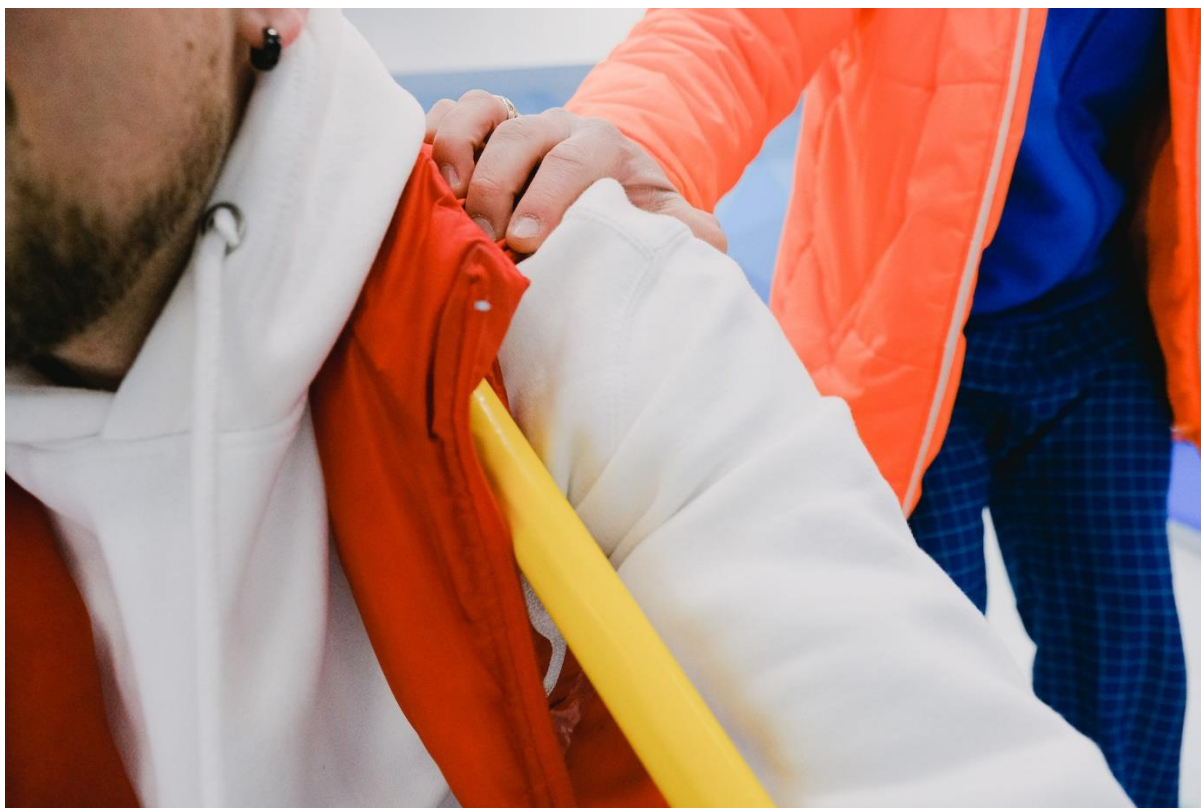
<p>karakteristika ili okolnosti. Ranjive skupine često imaju ograničen pristup osnovnim resursima, kao što su hrana, voda, zdravstvena skrb, obrazovanje i druge bitne usluge. Primjeri ranjivih skupina uključuju, ali nisu ograničeni na starije osobe, djecu, etničke ili rasne manjine, socijalno-ekonomski ugroženo stanovništvo, osobe s invaliditetom ili kroničnim bolestima, izbjeglice ili interno raseljene osobe i druge koji se suočavaju s društvenom isključenošću ili marginalizacijom.</p>	<p>rodni identitet, seksualnu orijentaciju, vjeru, socioekonomski status ili invaliditet. Marginalizacija može dovesti do ograničenog pristupa osnovnim resursima kao što su zdravstvena skrb, obrazovanje i prilike za zapošljavanje, kao i do socijalne isključenosti, diskriminacije i smanjenog sudjelovanja u društvu. Marginalizirane skupine često se suočavaju sa značajnim preprekama u postizanju pravičnih ishoda, uključujući skraćeni životni vijek, niža akademska postignuća i povećane stope siromaštva, među ostalim negativnim utjecajima.</p>
---	--

Edukatori bi također trebali ostati svjesni rasprostranjenosti i demografije marginaliziranih i ranjivih populacija u svojim zajednicama. Taj im uvid omogućuje prepoznavanje obrazaca, izazova i prilika jedinstvenih za njihov specifični kontekst. Informirajući se o demografiji i potrebama polaznika s kojima rade, edukatori mogu biti proaktivniji u stvaranju inkluzivnih okruženja za učenje koja zadovoljavaju različite potrebe. Od ključne je važnosti za nastavnike da prepoznaju i uhvate se u koštac s različitim izazovima i preprekama učenju s kojima se suočavaju marginalizirane i ranjive skupine. Učinkovit proces podučavanja pretpostavlja da edukatori razumiju fizičke, kognitivne, emocionalne i društvene izazove s kojima se suočavaju marginalizirani i ranjivi polaznici. Također je bitno da nastavnici budu svjesni sistemskih prepreka koje bi mogle spriječiti marginalizirane i ranjive polaznike u pristupu obrazovanju i resursima. Edukatori mogu stvoriti ravnopravnije iskustvo učenja za sve svoje polaznike identificiranjem ovih izazova i aktivnim radom na njihovom rješavanju.

Ciljna skupina	Online resursi
Starije osobe	https://www.euromedinfo.eu/teaching-older-adults.html/ http://www.edusenior.eu/data/outcomes/wp5/EduSenior-guide.pdf https://uil.unesco.org/lifelong-learning/lifelong-learning-ageing-societies-lessons-europe

	<p>https://www.aceaotearoa.org.nz/news-and-resources/news/education-elderly-europe</p> <p>Purdie, N. & Boulton-Lewis, G. 2010. The learning needs of older adults. <i>Educational Gerontology</i>, 29(2), 129-149.</p>
Ljudi s poteškoćama	<p>https://www.right-to-education.org/issue-page/marginalised-groups/persons-disabilities</p> <p>https://www.bristol.gov.uk/bristol-local-offer/about/what-are-special-educational-needs-sen-and-disability</p> <p>https://school-education.ec.europa.eu/en/insights/viewpoints/inclusive-or-special-needs-education</p> <p>https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2021.662867/full</p> <p>https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8187620/</p> <p>https://www.european-agency.org/</p>
Odrasli polaznici koji se suočavaju s medicinskim i/ili mentalnim problemima	<p>https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10101490/3/Buchanan_Supporting%20adults%20with%20mental%20health%20problems%20through%20further%20education_AAM.pdf</p> <p>https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK401811/</p> <p>https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC117453/</p> <p>https://eaea.org/wp-content/uploads/2018/04/2015_healthpaper_en.pdf</p> <p>Weller, R. et al. 2018. Adult education, mental health and mental wellbeing. <i>International Journal of Lifelong Education</i>, 37(4), 397-400.</p> <p>Buchanan, D. & Warwick, I. 2020. Supporting adults with mental health problems through further education. <i>Health Education Journal</i>, 79(8).</p>

Razumijevanje marginaliziranih i ranjivih skupina stanovništva uključuje njegovanje empatije i suosjećanja za jedinstvene borbe s kojima se susreću. Edukatori mogu stvoriti i njegovati osjećaj povezanosti i empatije kroz samorefleksiju i nastojeći razumjeti iskustva i perspektive marginaliziranih i ranjivih polaznika. Ovaj pristup vođen empatijom ne samo da doprinosi poticajnijem i inkluzivnijem okruženju za učenje, već također zagovara društvenu pravdu i jednakost u obrazovanju.

Resursi

European Commission. 2010. *Inclusion of vulnerable groups*.

https://ec.europa.eu/employment_social/2010againstpoverty/extranet/vulnerable_groups_en.pdf

European Institute for Gender Equality. 2023. *Marginalized groups*.

<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1280>

Kuran, C.H.A. et al. 2020. Vulnerability and vulnerable groups from an intersectionality perspective. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 50.

1.2. Uključive i pristupačne metode poučavanja

Uključivi i pristupačni pristupi podučavanju ključni su u radu s marginaliziranim i ranjivim skupinama, budući da uspostavljaju okruženje za učenje koje zadovoljava širok raspon potreba i sposobnosti. Jedna temeljna metoda je prihvaćanje načela Univerzalnog dizajna za učenje (UDL), koji se usredotočuju na ponudu višestrukih načina predstavljanja, djelovanja i izražavanja te angažmana. Integriranjem UDL načela, edukatori stvaraju prilagodljiva i pristupačna okruženja za učenje koja se prilagođavaju različitim preferencijama i sposobnostima učenja, osiguravajući svakom polazniku priliku da se ističe. Prilagodba nastavnih materijala i tehnika za pristupačnost zahtijeva razmatranje zahtjeva svih polaznika i izradu odgovarajućih prilagodbi. To može uključivati korištenje velikih ispisa ili alternativnih tekstualnih formata, uključivanje vizualnih pomagala i multimedije te pružanje prilika za iskustveno učenje i praksu. Nastavnici mogu prilagoditi nastavne materijale i koristiti odgovarajuće nastavne metode i strategije. Njihovi napori mogu se promatrati u razvijanju iskustava učenja koja služe širokom spektru polaznika, uključujući one s fizičkim, kognitivnim ili osjetilnim poteškoćama.

5 principa kao putova do inkluzivne nastave

Načelo 1	Uspostavite i podržite razrednu klimu koja potiče pripadnost svih polaznika.
Načelo 2	Postavite eksplicitna očekivanja polaznika.
Načelo 3	Odaberite sadržaj tečaja koji prepoznaje raznolikost i uvažava prepreke uključivanju.
Načelo 4	Dizajnirajte sve elemente tečaja za pristupačnost.
Načelo 5	Razmislite o svojim uvjerenjima o podučavanju kako biste povećali samosvijest i predanost uključivanju.

Primjena asistivnih tehnologija i alata može značajno poboljšati iskustvo učenja za marginalizirane i ranjive polaznike. Primjeri asistivnih tehnologija obuhvaćaju čitače zaslona, softver za pretvaranje teksta u govor i podesivi namještaj. Upoznajući se s ovim alatima i integrirajući ih u svoje nastavne prakse, edukatori mogu ponuditi dodatnu podršku polaznicima kojima je možda potrebna, promičući na taj način inkluzivnije okruženje za učenje. Diferencirano poučavanje još je jedan kritičan aspekt inkluzivnih i pristupačnih metoda poučavanja. Ova strategija uključuje prilagođavanje nastave kako bi se zadovoljile različite potrebe polaznika predstavljanjem različitih putova za pristup sadržaju, pokazivanje razumijevanja i bavljenje materijalom. Omogućavanjem višestrukih ulaznih točaka za učenje i nuđenjem različitih metoda za ocjenjivanje, edukatori mogu osigurati da se pristupi jedinstvenim zahtjevima svakog polaznika i da se prepoznaju njihove snage.

Diferencijacija podučavanja obuhvaća odgovor instruktora na razlike polaznika prilagodbom kurikuluma i nastave u šest dimenzija

Ovisno o učitelju	Ovisno o polazniku
<ul style="list-style-type: none">▪ Sadržaj (što o lekciji)▪ Proces (kako o lekciji)▪ Proizvod (rezultati koje je proizveo polaznik)	<ul style="list-style-type: none">▪ Interes▪ Profil (snage, slabosti, praznine)▪ Spremnost

Uspostavljanje uključivog i pristupačnog okruženja za učenje također uključuje njegovanje osjećaja pripadnosti i zajednice među polaznicima. To se može postići zagovaranjem otvorene komunikacije, promicanjem vršnjačke podrške i suradnje te slavljenjem različitosti unutar učionice. Poticanjem poticajne i uključive atmosfere, edukatori mogu omogućiti marginaliziranim i ranjivim polaznicima da se osjećaju opuštenije, sigurnije i uključeni u proces učenja.

Resursi

- Barett, S. 2023. *Building the capacity of adult educators to create inclusive classrooms*. <https://www.dvvt-international.de/en/adult-education-and-development/editions/aed-842017-inclusion-and-diversity/section-3-method/building-the-capacity-of-adult-educators-to-create-inclusive-classrooms>
- European Commission. 2022. *Live discussion: Assistive technologies and accessible digital learning environment for persons with disabilities*. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1147&newsId=10198&furtherNews=yes>
- Kachani, S. et al. 2020. *5 principles as pathways to inclusive teaching*. <https://www.insidehighered.com/advice/2020/02/19/practical-steps-toward-more-inclusive-teaching-opinion>
- LINCS. 2023. *Differentiated instructions*. <https://lincs.ed.gov/state-resources/federal-initiatives/teal/guide/differentiatedinstruction>
- Raskind, M. 1993. Assistive Technology and Adults with Learning Disabilities: A Blueprint for Exploration and Advancement. *Learning Disability Quarterly*, 16(3), 185-196.
- WHO & UNICEF. 2022. *Global report on assistive technology*. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/354357>
- World Health Organization. 2021. *Consultation on assistive technology in the WHO European region*. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/350648/WHO-EURO-2021-4207-43966-61970-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

1.3. Komunikacijske vještine i vještine izgradnje odnosa

Učinkovita komunikacija i vještine izgradnje odnosa bitne su u radu s marginaliziranim i ranjivim skupinama, jer omogućuju nastavnicima da uspostave povjerenje, razumijevanje i jake veze s polaznicima. Poboljšanje vještina aktivnog slušanja kritičan je aspekt učinkovite komunikacije, jer osnažuje nastavnike da temeljito razumiju i adresiraju potrebe i brige polaznika. Tehnike aktivnog slušanja uključuju održavanje kontakta očima, kimanje kako bi se pokazalo razumijevanje i parafraziranje ili sažimanje govornikovih misli. Neverbalne komunikacijske vještine, kao što su izraz lica, govor tijela, gesta i ton glasa, igraju značajnu ulogu u uspostavljanju veza s marginaliziranim i ranjivim polaznicima. Biti svjestan neverbalnih znakova može pomoći nastavnicima da bolje percipiraju i odgovore na emocije i potrebe polaznika, potičući okruženje za učenje koje pruža veću podršku. Usavršavajući ove neverbalne komunikacijske vještine, nastavnici mogu potaknuti veću empatiju i razumijevanje u svojim interakcijama s polaznicima.

Najčešći oblici neverbalne komunikacije

▪ govor tijela▪ pokret▪ držanje▪ gesta▪ prostor	▪ parajezik▪ izrazi lica▪ kontakt očima▪ dodir

Empatija je ključni element izgradnje odnosa s marginaliziranim i ranjivim polaznicima, jer omogućuje nastavnicima da istinski razumiju i podijele emocije i iskustva svojih polaznika. Vježbanje empatije uključuje stavljanje sebe u poziciju polaznika, potvrđivanje njihovih emocija i iskustava te pružanje podrške i ohrabrenja. Pokazujući empatiju, nastavnici mogu stvoriti okruženje u kojem se polaznici osjećaju priznati i cijenjeni.

Strategije izgradnje povjerenja i razvoj odnosa ključni su za njegovanje pozitivnog okruženja za učenje za marginalizirane i ranjive polaznike. Tehnike za izgradnju povjerenja uključuju dosljednost i pouzdanost, izražavanje istinskog interesa za živote polaznika i održavanje povjerljivosti. Štoviše, biti otvoren i pristupačan može pomoći polaznicima da se osjećaju opuštenije kada dijele svoje misli i brige. Poticanjem povjerenja i odnosa, edukatori mogu potaknuti polaznike da postanu više angažirani i predani procesu učenja.

Najčešće taktike kako izgraditi odnos

▪ napravite dobar uvod ▪ aktivno slušajte ▪ postavljajte zanimljiva pitanja	▪ budite svjesni svog govora tijela ▪ pronađite zajedničke crte ▪ vodite s empatijom i poštovanjem

Bavljenje izazovnim situacijama i rješavanje sukoba važan je aspekt komunikacije i vještina izgradnje odnosa, osobito kada se radi s marginaliziranim i ranjivim polaznicima. U tim slučajevima, nastavnici bi trebali ostati pribrani i sabrani, saslušati sve uključene strane i surađivati u pronalaženju rješenja. Podržavanje stava poštovanja i otvorenog uma može promicati razumijevanje i suradnju, osiguravajući da okruženje za učenje ostane podržavajuće i uključivo za sve polaznike.

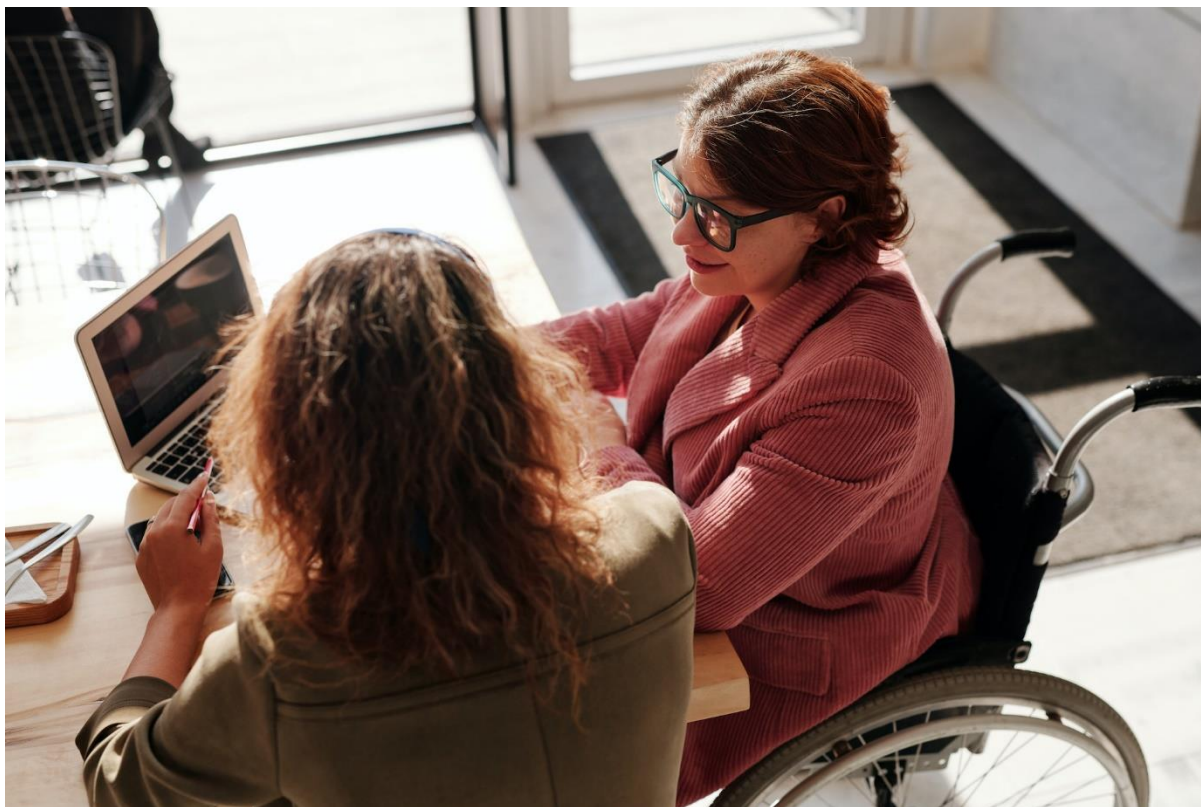

Resursi

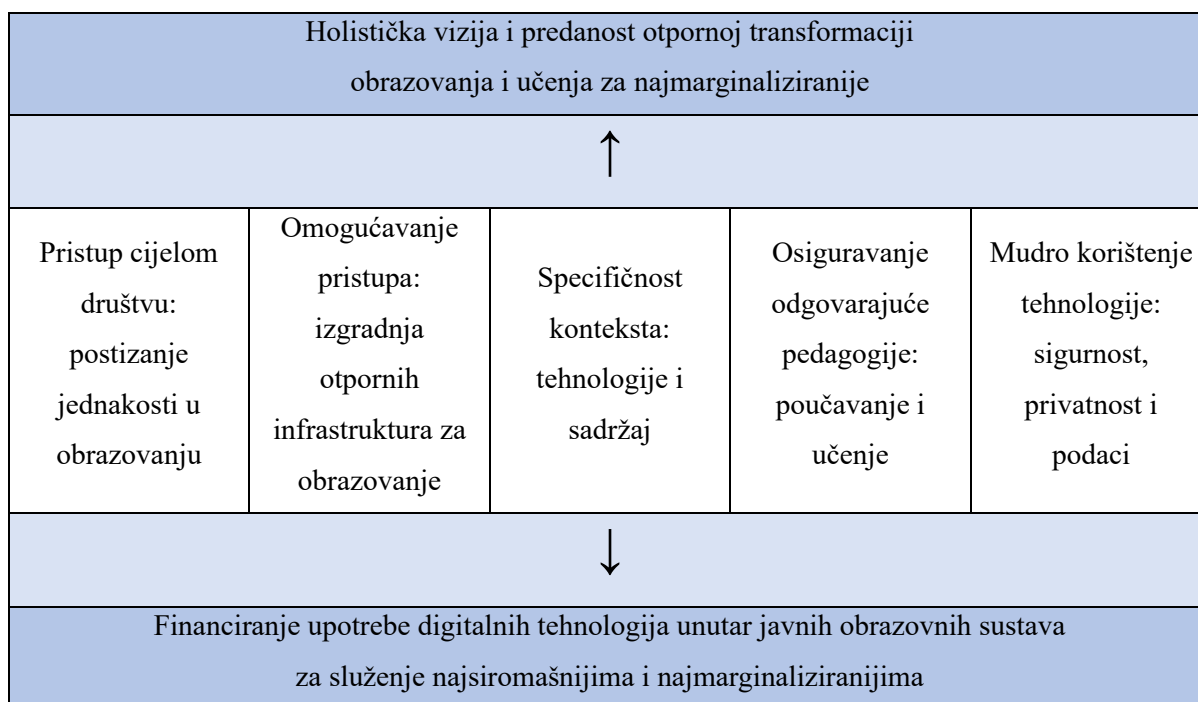
- Baran, M.L. 2019. Teaching the adult learner: building trust and motivation. In *Outcome-based strategies for adult learning*, ed. Jones, J. E. et al., 34-55.
- Battleday, S. et al. 1984. Communication skills in adult education. *Education + Training*, 26(5), 132-132.
- Finley, B. 2022. *10 Strategies for building rapport with students*. <https://eflmagazine.com/10-strategies-for-building-rapport-with-students/>
- Keiling, H. 2023. *9 types of nonverbal communication and how to understand them*. <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/nonverbal-communication-skills>
- Plummer, E. 2022. Nonverbal Communications Skills – The 10 Skills You Need to Learn in 2022. *University of Houston*. <https://careercenter.bauer.uh.edu/blog/2022/10/12/nonverbal-communications-skills-the-10-skills-you-need-to-learn-in-2022/>

2. Poučavanje o digitalnoj tehnologiji

Poučavanje digitalne tehnologije ključni je aspekt suvremenog obrazovanja jer osposobljava polaznike za pouzdano i vješto snalaženje u našem digitalnom svijetu koji se sve više razvija. Za marginalizirane i ranjive polaznike pristup digitalnoj tehnologiji može promijeniti život, omogućujući im da prevladaju prepreke informacijama i prilikama. Edukatori igraju ključnu ulogu u pružanju uputa o digitalnoj pismenosti, računalnim i internetskim sposobnostima, korištenju društvenih medija te sigurnosti i privatnosti na internetu.

Nastavnici moraju uzeti u obzir različite potrebe i izazove marginaliziranih i ranjivih polaznika kada poučavaju digitalnu tehnologiju. To može uključivati pružanje dodatne podrške, korištenje dostupnih nastavnih materijala i njegovanje strpljivog i podržavajućeg okruženja za učenje. Ispunjavanjem ovih zahtjeva, edukatori mogu pomoći osigurati da svi polaznici imaju priliku razviti ključne digitalne vještine i postati aktivni, dobro informirani sudionici u današnjem digitalnom društvu.

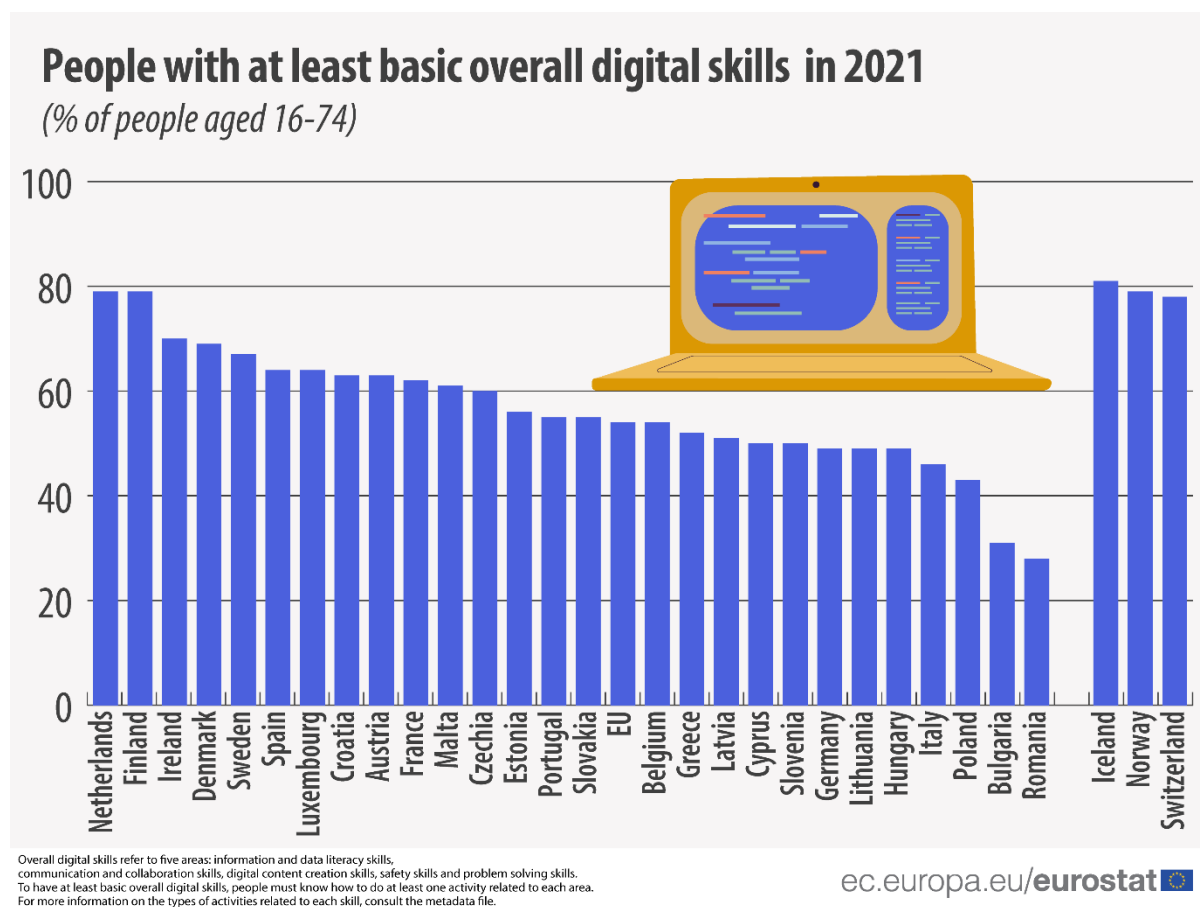
Kako bi učinkovito prenijeli znanje o digitalnoj tehnologiji, edukatori bi trebali osmisliti sveobuhvatan kurikulum koji pokriva osnove digitalne pismenosti, računalne i internetske mogućnosti, korištenje društvenih medija te online sigurnost i privatnost. Raščlanjivanjem komponenti digitalne tehnologije u dijelove kojima se može upravljati, polaznici mogu postupno graditi svoje razumijevanje i vještine, potičući osjećaj postignuća i samopouzdanja u svojim digitalnim kompetencijama.

Resursi

- CORA. 2023. *Digital skills*. <https://ruraldigital.eu/digital-skills/>
- Gharbi, O. 2018. How to empower disadvantaged communities through digital skills. *Atlas Corps*. <https://atlascorps.org/how-to-empower-disadvantaged-communities-through-digital-skills/>
- Lido, C. et al. 2023. *Digital & Data Literacies for Inclusion of Marginalised Citizens in Learning Cities*. <https://uil.unesco.org/system/files/lidohirsuwessels.pdf>
- Nominet.uk. 2023. *Understanding systemic inequality in digital skills*. <https://www.nominet.uk/understanding-systemic-inequality-in-digital-skills/>
- Robinson, N. & Unwin, T. 2021. *Ensuring that the poorest and most marginalised can use digital technologies to enhance their learning*. <https://www.bettshow.com/bett-articles/ensuring-that-the-poorest-and-most-marginalised-can-use-digital-technologies-to-enhance-their-learning>
- UNESCO. 2022. *Resources for, and Needs of Vulnerable and Marginalized Young People on Digital Literacy, Safety and Participation*. <https://www.undp.org/publications/resources-and-needs-vulnerable-and-marginalized-young-people-digital-literacy-safety-and-participation>

2.1. Osnove digitalne pismenosti

Osnove digitalne pismenosti čine temelj za poučavanje digitalne tehnologije, budući da polaznicima daju potrebno znanje za razumijevanje digitalnih platformi i alata i upravljanje njima. Te osnove uključuju koncepte kao što su hardverske i softverske komponente, upravljanje datotekama, obrada teksta i digitalni komunikacijski alati.

Na info grafici: Osobe koje posjeduju barem osnovne opće digitalne vještine u 2021. godini (postotak ljudi u rasponu od 16 do 74 godina)

Kako bi učinkovito podučavali osnove digitalne pismenosti, edukatori bi trebali koristiti jasna objašnjenja i pružiti prilike za praktično učenje. To može uključivati demonstriranje korištenja različitih softverskih aplikacija, vođenje polaznika kroz proces stvaranja i organiziranja datoteka ili nuđenje praktičnih vježbi za korištenje digitalnih komunikacijskih alata. Edukatori pružaju marginaliziranim i ranjivim polaznicima priliku da se aktivno bave digitalnom tehnologijom i pomažu im da razviju dublje razumijevanje i ovladavanje ovim temeljnim vještinama.

Područja digitalne kompetencije	Standardi znanja
<ul style="list-style-type: none"> opće znanje i funkcionalne sposobnosti 	Digitalno kompetentna osoba poznaje osnove (terminologiju, navigaciju, funkcionalnost) digitalnih uređaja i može ih koristiti u elementarne svrhe.
<ul style="list-style-type: none"> korištenje u svakodnevnom životu 	Digitalno kompetentna osoba sposobna je integrirati tehnologije u aktivnosti svakodnevnog života.
<ul style="list-style-type: none"> specijalizirane i napredne kompetencije za rad i kreativno izražavanje 	Digitalno kompetentna osoba sposobna je koristiti IKT kako bi izrazila svoju kreativnost i poboljšala svoju profesionalnu izvedbu.
<ul style="list-style-type: none"> komunikacija i suradnja posredovana tehnologijom 	Digitalno kompetentna osoba može se povezati, dijeliti, komunicirati i učinkovito surađivati s drugima u digitalnim okruženjima.
<ul style="list-style-type: none"> obrada i upravljanje informacijama 	Digitalno kompetentna osoba koristi tehnologiju za poboljšanje svoje sposobnosti prikupljanja, organiziranja, analize i prosuđivanja relevantnosti i svrhe digitalnih informacija.
<ul style="list-style-type: none"> privatnost i sigurnost 	Digitalno kompetentna osoba ima sposobnost zaštititi osobne podatke i poduzeti odgovarajuće sigurnosne mjere.
<ul style="list-style-type: none"> pravni i etički aspekti 	Digitalno kompetentna osoba ponaša se primjereno i društveno odgovorno u digitalnim okruženjima, pokazujući svijest i poznavanje pravnih i etičkih aspekata korištenja IKT-a i digitalnog sadržaja.
<ul style="list-style-type: none"> uravnotežen odnos prema tehnologiji 	Digitalno kompetentna osoba pokazuje informiran, otvoren i uravnotežen stav prema informacijskom društvu i korištenju digitalne tehnologije. Digitalno kompetentna osoba je znatiželjna, svjesna mogućnosti i novih razvoja te se osjeća ugodno istražujući i koristeći ih.

<ul style="list-style-type: none"> • razumijevanje i svijest o ulozi ICT-a u društvu 	Digitalno kompetentna osoba razumije širi kontekst korištenja i razvoja informacijske i komunikacijske tehnologije.
<ul style="list-style-type: none"> • učenje o i s digitalnim tehnologijama 	Digitalno kompetentna osoba aktivno i stalno istražuje nove tehnologije, integrira ih u svoje okruženje i koristi za cjeloživotno učenje.
<ul style="list-style-type: none"> • informirane odluke o odgovarajućim digitalnim tehnologijama 	Digitalno kompetentna osoba svjesna je najrelevantnijih ili uobičajenih tehnologija i sposobna je odlučiti o najprikladnijoj tehnologiji prema svrsi ili potrebi.
<ul style="list-style-type: none"> • besprijekorna uporaba koja pokazuje samoučinkovitost 	Digitalno kompetentna osoba pouzdano i kreativno primjenjuje digitalne tehnologije za povećanje osobne i profesionalne učinkovitosti i učinkovitosti.

Edukatori trebaju kontinuirano procjenjivati napredak u osnovama digitalne pismenosti svojih polaznika koji dolaze iz marginaliziranih i ranjivih skupina. Procjene će pomoći u određivanju jesu li polaznici shvatili temeljne koncepte i jesu li spremni prijeći na naprednije teme. Edukatori mogu koristiti različite metode vrednovanja, kao što su kvizovi, praktični zadaci ili rasprave, kako bi ocijenili napredak polaznika. Redovitim vrednovanjem i praćenjem napretka, edukatori mogu pomoći polaznicima identificirati područja jakih i slabih strana i prilagoditi svoje upute u skladu s tim. Podržavajuće i uključivo okruženje za učenje ključno je u podučavanju osnova digitalne pismenosti. To može uključivati strpljenje i ohrabrivanje, pružanje dodatne podrške onima kojima je potrebna i slavljenje postignuća polaznika. Poticanjem pozitivne atmosfere, edukatori mogu pomoći marginaliziranim i ranjivim polaznicima da se osjećaju ugodnije i sigurnije u svoje digitalne sposobnosti, postavljajući pozornicu za nastavak uspjeha na njihovim digitalnim putovanjima. Nastavnici bi također trebali biti svjesni i koristiti dostupne resurse kada podučavaju osnove digitalne pismenosti. To može uključivati online poduke, interaktivne platforme za učenje ili videozapise s uputama. Edukatori mogu polaznicima pružiti više načina za učenje, potvrđivanje i povećanje vjerojatnosti uspješnog razvoja vještina.

Resursi

- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. 2022. *Inclusive Digital Education*. https://www.european-agency.org/sites/default/files/Inclusive_Digital_Education.pdf
- European Commission. 2023. *Digital Education Action Plan (2021-2027)*. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>
- European Commission. 2023. *Shaping Europe's digital future*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-skills>
- Helsper, E.J. & van Deursen, A.J.A. 2015. Digital skills in Europe: Research and Policy. In *Digital Divides*, ed. Andreasson, K., 125-146.
- Janssen, J. et al. 2013. Experts' views on digital competence: Commonalities and differences. *Computers & Education*, 68, 473-481.
- Masterson, V. 2022. Which European countries have the most digital skills? *World Economic Forum*. <https://www.weforum.org/agenda/2022/04/europe-basic-digital-skills/>

2.2. Podučavanje rada na računalu i internetu

Podučavanje računalnih i internetskih vještina ključno je za omogućavanje marginaliziranim i ranjivim polaznicima pristupa osnovnim resursima, uslugama i mogućnostima. Ove vještine obuhvaćaju korištenje tražilica, upravljanje e-poštom, navigaciju web stranicama i preuzimanje ili učitavanje datoteka. Edukatori nude upute i smjernice kako razviti računalne i internetske vještine, te zauzvrat osnažuju polaznike da učinkovito i djelotvorno koriste internet u osobne, obrazovne i profesionalne svrhe. Kada podučavaju računalne i internetske vještine, nastavnici bi trebali koristiti mješavinu izravne nastave, vođene prakse i mogućnosti samostalnog učenja. Edukatori mogu pokazati kako obavljati određene zadatke poput korištenja e-pošte ili tražilice. Polaznici zatim sami vježbaju takve vještine. Edukatori moraju pružiti puno mogućnosti praktičnog učenja kako bi pomogli polaznicima da steknu dublje razumijevanje računalnih i internetskih vještina i povećali svoje samopouzdanje.

Konceptualne definicije za internetske vještine	
Internetske vještine povezane s medijem	
Operativne internetske vještine	<p><i>Rukovanje internetskim preglednikom, što znači:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Otvaranje web stranica unosom URL-a u navigacijsku traku preglednika; Kretanje naprijed i natrag između stranica pomoću gumba preglednika; Spremanje datoteka na tvrdi disk; Otvaranje različitih uobičajenih formata datoteka (npr. PDF-ovi); Označavanje web stranica; Promjena postavki preglednika. <p><i>Upravljanje internetskim tražilicama, što znači:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Upisivanje ključnih riječi u odgovarajuće polje; Izvođenje operacije pretraživanja; Otvaranje rezultata pretraživanja u popisima rezultata pretraživanja. <p><i>Operativni internetski obrazac, značenja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Korištenje različitih vrsta polja i gumba; Slanje obrasca.
Formalne internetske vještine	<p><i>Kretanje internetom, što znači:</i></p>

	<p>Korištenje hiperveza (npr. poveznica izbornika, tekstualnih poveznica i poveznica slika) u različitim izgledima izbornika i web stranica.</p> <p><i>Održavanje osjećaja lokacije kada ste na internetu, što znači:</i></p> <p>Ne postajete dezorijentirani prilikom navigacije unutar web stranice;</p> <p>Ne postajete dezorijentirani prilikom navigacije između web stranica;</p> <p>Ne postajete dezorijentirani prilikom otvaranja i pregledavanja rezultata pretraživanja.</p>
Internetske vještine povezane sa sadržajem	
Informativne internetske vještine	<p><i>Pronalaženje potrebnih informacija putem:</i></p> <p>Odabir web stranice ili sustava pretraživanja za traženje informacija;</p> <p>Definiranje opcija pretraživanja ili upita;</p> <p>Odabir informacija (na web stranicama ili u rezultatima pretraživanja);</p> <p>Procjena izvora informacija.</p>
Komunikacijske internetske vještine	<p><i>Komuniciranje kada ste na Internetu putem:</i></p> <p>Pretraživanja, odabira, postizanja i procjena kontakata na mreži;</p> <p>Razmjena poruka online i razmjena značenja;</p> <p>Privlačenja pažnje na internetu;</p> <p>Izrade online profila i identiteta;</p> <p>Usvajanja alternativnih online identiteta za otkrivanje ili improvizaciju;</p> <p>Udruživanja znanja i razmjena značenja s drugima u <i>peer-to-peer</i> umrežavanju.</p>
Strateške internetske vještine	<p><i>Iskorištavanje Interneta tako što ćete:</i></p> <p>Razvijati orijentacije prema određenom cilju;</p> <p>Poduzimati prave radnje za postizanje ovog cilja;</p> <p>Donositi ispravne odluke za postizanje ovog cilja;</p> <p>Stjecati koristi koje proizlaze iz ovog cilja.</p>

Kako bi osigurali da polaznici svladaju različite računalne i internetske vještine, nastavnici bi trebali koristiti različite metode vrednovanja, koje mogu uključivati praktične zadatke, kvizove i grupne rasprave. Takve metode omogućuju polaznicima da pokažu svoje razumijevanje i primjenu vještina koje su naučili. Nudeći konstruktivne povratne informacije i podršku, edukatori mogu pomoći polaznicima u prepoznavanju područja za poboljšanje i poticati način razmišljanja o rastu. Nastavnici moraju voditi računa o jedinstvenim izazovima s kojima se marginalizirani i ranjivi polaznici mogu susresti prilikom učenja računalnih i internetskih vještina. To bi moglo uključivati pružanje dodatne podrške, smještaja ili asistivnih tehnologija kako bi se polaznicima pomoglo da prevladaju prepreke i uspiju u svojim digitalnim nastojanjima. Baveći se individualnim potrebama i njegujući inkluzivno okruženje za učenje, edukatori mogu pomoći osigurati da svi polaznici imaju priliku razviti bitne računalne i internetske vještine.

Neke asistivne tehnologije i tehnološke usluge učitelji mogu upotrijebiti

Tehnologija	Tehnološka usluga
<ul style="list-style-type: none"> ▪ invalidska kolica ili rampa za invalidska kolica; ▪ glasovno aktivirano računalo; ▪ telekomunikacijski uređaj; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ procjena potreba polaznika, uključujući funkcionalnu procjenu

<ul style="list-style-type: none">▪ elektronički uređaji za bilježenje i snimanje;▪ slušni FM trenažer i TV zatvorenog kruga;▪ knjige velikog tiska;▪ predviđanje riječi, prepoznavanje i sinteza glasa i softver za obradu teksta;▪ sklopke i kontrole za pristup opremi;▪ taktilni materijali za polaznike s oštećenjem vida, kao što su kartice za brajicu, ploče za podučavanje oblika ili prostornih odnosa, ručni i elektronički pisači za brajicu i prilagodljivi papir koji pruža dodatnu vizualnu ili taktilnu povratnu informaciju, kao što je papir s izbočenim linijama;▪ držači za olovke;▪ slušni aparati.	<p>u uobičajenom okruženju polaznika;</p> <ul style="list-style-type: none">▪ kupnju, leasing ili stjecanje uređaja za asistivnu tehnologiju;▪ odabir, dizajn, ugradnja, prilagodba, popravak i zamjena uređaja za asistivnu tehnologiju;▪ obuka ili tehnička pomoć za polaznika, obitelj polaznika ili druge stručnjake koji pružaju usluge ili su na drugi način značajno uključeni u polaznikove glavne životne funkcije.
---	--

Biti u tijeku s novim tehnologijama i najboljim praksama u podučavanju računalnih i internetskih vještina od ključne je važnosti za nastavnike. To može uključivati sudjelovanje u prilikama za profesionalni razvoj, umrežavanje s kolegama nastavnicima i traženje dodatnih izvora i informacija. Edukatori mogu bolje opremiti polaznike za snalaženje u digitalnom krajoliku koji se stalno mijenja.

Resursi

Barbara Bush Foundation. 2022. *Promoting Digital Literacy for Adult Learners: A Resource Guide*. Disability Rights. 2023. Assistive technology for special education students.

<https://www.disabilityrightswa.org/publications/assistive-technology-special-education-students/>

Hargittal, E. & Micheli, M. 2019. Internet Skills and Why They Matter. In: *Society and the Internet: How Networks of Information and Communication are Changing Our Lives*. Ed. Graham, M. et al., 109-124.

van Deursen, A.J.A.M. et al. 2013. Internet Skills, Sources of Support, and Benefiting from Internet Use. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 30(4), 278-290.

van Dijk, J.A.G.M. & van Deursen, A.J.A.M. *Digital Skills: Unlocking Information Society*.

2.3. Podučavanje vještina društvenih medija

Vještine društvenih medija postale su sve važnije u današnjem međusobno povezanom svijetu. Ove vještine omogućuju polaznicima da se uključe u online zajednice, razmjenjuju informacije i pristupaju vijestima i resursima. Podučavanje vještina društvenih medija uključuje upoznavanje polaznika s različitim platformama društvenih medija. Također uključuje vođenje polaznika prilikom izrade profila, interakcije s drugima i odgovornog dijeljenja sadržaja. Opremanjem polaznika ovim vještinama, edukatori im mogu pomoći da uspostave svoju digitalnu prisutnost i uspostave veze s drugima u online sferi.

Učinkovito podučavanje vještina društvenih medija zahtijeva kombinaciju izravnih uputa, vođene prakse i grupnih aktivnosti. To može uključivati pokazivanje kako postaviti i personalizirati profile, pružanje savjeta za izradu zanimljivog sadržaja i vođenje rasprava o odgovornom ponašanju na internetu. Aktivnim uključivanjem polaznika u proces, edukatori im mogu pomoći da razviju dublje razumijevanje platformi društvenih medija i njihove primjerene upotrebe. Nastavnici bi također trebali adresirati potencijalne izazove i rizike povezane s korištenjem društvenih medija. Među tim rizicima najviše prevladavaju online nasilje, dezinformacije i zabrinutost za privatnost. Opremanjem polaznika znanjem i alatima za prepoznavanje i rješavanje ovih problema, edukatori im mogu pomoći da postanu

odgovorni i informirani digitalni građani sposobni za sigurno i učinkovito kretanje platformama društvenih medija.

Prednosti korištenja društvenih medija	Opis
<ul style="list-style-type: none"> ▪ fleksibilnost 	Platforme društvenih medija otvorene su 24 sata na dan, svaki dan u tjednu. Polaznici mogu pristupiti učenju kad god i gdje god žele. Postoji potencijal za nastavnike da mogu odgovoriti polaznicima u stvarnom vremenu, rješavajući probleme trenutno, umjesto da moraju čekati dok oni ne budu sljedeći zajedno u učionici.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ poticanje suradnje 	Platforme društvenih medija izgrađene su za interakciju, stoga ne čudi da mogu biti idealne za suradnju u učenju. Ovdje se ne radi samo o interakciji nastavnika i polaznika, već o omogućavanju polaznicima da rade zajedno i podržavaju jedni druge.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ povezanost u „stvarnom svijetu“ 	Društveni mediji ugrađeni su u naše svakodnevne svjetove. To može biti ogromna prednost u tome da učenje postane „stvarno“ za ljude, posebno one kojima je vrijeme u školi možda predstavljalo izazov.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uključivanje polaznika u pronalaženje i dijeljenje izvora 	Povezanost društvenih medija u stvarnom svijetu ima daljnji učinak mogućnosti izravnog uključivanja polaznika u pronalaženje i dijeljenje resursa – u ono što se naziva „sukreiranje“ kurikulumu.

Vrednovanje napretka polaznika u vještinama društvenih medija ključno je kako bi se osiguralo da su razvili sveobuhvatno razumijevanje različitih platformi i njihove odgovarajuće upotrebe. Nastavnici mogu upotrijebiti različite metode vrednovanja uključujući grupne rasprave, praktične zadatke ili reflektivne pismene zadatke, kako bi izmjerili polaznikovo razumijevanje i primjenu vještina društvenih medija. Nudeći konstruktivne povratne informacije, edukatori mogu pomoći polaznicima u daljnjem razvoju i usavršavanju njihovih sposobnosti društvenih medija.

Nastavnici bi trebali modelirati primjereno ponašanje na društvenim mrežama i polaznicima pružiti pozitivne primjere. To može uključivati dijeljenje najboljih praksi, raspravu o primjerima odgovornog korištenja društvenih medija iz stvarnog života i pokazivanje kako s drugima komunicirati s poštovanjem i profesionalno. Dajući primjere ovih ponašanja, edukatori mogu pripremiti pozornicu za polaznike da steknu snažne vještine društvenih medija i pozitivno doprinesu online zajednicama.

Resursi

- European Commission. 2015. *Mobile Learning and Social Media in Adult Learning*.
<http://www.janhylen.se/wp-content/uploads/2015/04/Mobile-Learning-and-Social-Media-in-Adult-Learning.pdf>
- Kind, T. & Evans, Y. 2015. Social media for lifelong learning. *International Review of Psychiatry*, 27(2), 124-132.
- McCoshan, A. 2018. Social media in adult learning: benefits and uses. *EPALE*.
- Shipley, T. 2023. Leveraging social media to engage your adult online learners. *Education World*.
- Silvestru, C.I. et al. 2016. *The impact of using social media in adult education*.
- Vaičiūnienė, V. et al. 2013. *Social media in adult education*.

2.4. Online sigurnost i privatnost

Online sigurnost i privatnost ključne su komponente obrazovanja o digitalnoj tehnologiji, posebno za marginalizirane i ranjive polaznike koji se mogu suočiti s većim rizikom od iskorištavanja ili nanošenja štete. Podučavanje o online sigurnosti i privatnosti podrazumijeva informiranje polaznika o potencijalnim prijetnjama i pružanje smjernica o zaštiti sebe i svojih osobnih podataka. Naglašavanjem važnosti robusnih zaporki, postavki privatnosti i opreznog ponašanja na mreži, edukatori mogu pomoći polaznicima da postanu svjesniji potencijalnih rizika i poduzmu mjere za osiguranje svojih digitalnih života.

Kada podučavaju o online sigurnosti i privatnosti, edukatori bi trebali koristiti kombinaciju izravnih uputa, vođene prakse i primjera iz stvarnog svijeta kako bi uključili polaznike i promicali dublje razumijevanje potencijalnih prijetnji. To može uključivati raspravu o uobičajenim online prijevarama, demonstraciju kako prepoznati phishing e-poštu ili ispitivanje postavki privatnosti na popularnim platformama društvenih medija. Dajući polaznicima priliku da primijene svoje znanje u praktičnim kontekstima, edukatori im mogu pomoći da razviju vještine potrebne za online zaštitu.

Stvaranje poticajnog okruženja za učenje u kojem se polaznici osjećaju opušteno razgovarajući o svojim internetskim iskustvima i brigama ključno je za nastavnike. Nastavnici bi trebali promovirati otvorenu komunikaciju i poticati polaznike da podijele svoja razmišljanja i pitanja. Koristeći takav pristup, edukatori im mogu pomoći da razviju osjećaj odgovornosti za vlastitu sigurnost na internetu i sigurnost drugih. Ovaj suradnički pristup također može pomoći polaznicima u izgradnji mreže podrške dok istražuju digitalni svijet.

Digitalni trag	
Kad god koristite internet, za sobom ostavljate trag informacija poznat kao vaš digitalni otisak. Digitalni otisak raste na mnoge načine, na primjer, objavljivanjem na društvenim medijima, pretplatom na bilten, ostavljanjem online recenzije ili kupnjom na mreži.	
Aktivni digitalni trag	Pasivni digitalni trag
Aktivni digitalni otisak je mjesto gdje je korisnik namjerno podijelio informacije o sebi – na primjer, objavljivanjem ili sudjelovanjem na društvenim mrežama ili online forumima. Ako je korisnik prijavljen na web mjesto putem registriranog korisničkog imena ili profila, sve objave koje objavi dio su njegovog aktivnog digitalnog otiska. Ostale aktivnosti koje pridonose aktivnom digitalnom otisku uključuju ispunjavanje online obrasca – kao što je pretplata na bilten – ili pristanak na prihvaćanje kolačića u vašem pregledniku.	Pasivni digitalni otisak stvara se kada se prikupljaju informacije o korisniku, a da on nije svjestan da se to događa. Na primjer, to se događa kada web-mjesta prikupljaju informacije o tome koliko su puta korisnici posjetili, odakle dolaze i koja je njihova IP adresa. Ovo je skriveni proces za koji korisnici možda ne znaju da se odvija. Drugi primjeri pasivnog otiska uključuju web-mjesta društvenih mreža i oglašivače koji koriste vaše lajkove, dijeljenja i komentare kako bi vas profilirali i ciljali vas određenim sadržajem.

Vrednovanje razumijevanja koncepta online sigurnosti i privatnosti od strane polaznika ključno je kako bi se osiguralo da su spremni zaštititi se od potencijalnih prijetnji. Nastavnici mogu koristiti različite metode ocjenjivanja, kao što su kvizovi, rasprave ili aktivnosti temeljene na scenarijima, kako bi procijenili razumijevanje polaznika i njihovu primjenu ovih ključnih koncepta. Nudeći konstruktivne povratne informacije i smjernice, edukatori mogu pomoći polaznicima da nastave razvijati svoje vještine online sigurnosti i privatnosti.

Digitalni krajolik neprestano se razvija. Vrlo je važno da edukatori budu u tijeku s najnovijim dostignućima u online sigurnosti i privatnosti. To može uključivati sudjelovanje u prilikama za profesionalni razvoj, umrežavanje s drugim edukatorima i traženje novih izvora i informacija. Prateći nove trendove i najbolje prakse, edukatori mogu polaznicima pružiti najrelevantnije i najučinkovitije upute o online sigurnosti i privatnosti, pomažući im da postanu odgovorni i informirani digitalni građani.

Resursi

- Daugherty, J.L. & Dark, M.K. 2021. *The Cybersecurity Mindset*.
- e-Estonia. 2022. *Cyber security education in Estonia: from kindergarten to NATO Cyber Defence Centre*. <https://e-estonia.com/cybersecurity-education-in-estonia-from-kindergarten-to-nato-cyber-defence-centre/>
- Kaspersky. 2023. *What is a digital footprint? And how to protect it from hackers*. <https://www.kaspersky.com/resource-center/definitions/what-is-a-digital-footprint>
- Lutkevich, B. 2023. *Digital Footprint*. <https://www.techtarget.com/whatis/definition/digital-footprint>
- Sanders, C. 2020. *Toward Applied Andragogy in Cyber Security Education*. <https://chrissanders.org/2020/06/toward-applied-andragogy/>
- World Economic Forum. 2020. *We need to start teaching young children about cybersecurity*. <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/we-need-to-start-teaching-young-children-about-cybersecurity/>

3. Poučavanje o kulturi i suživotu

Poučavanje o kulturi i suživotu može koristiti mnogim marginaliziranim i ranjivim polaznicima. Obrazovanje koje uključuje i kulturu i suživot njeguje razumijevanje, empatiju i suradnju među različitim pojedincima i zajednicama. Edukatori imaju značajnu ulogu u poticanju kulturne svijesti, osjetljivosti i sposobnosti rješavanja sukoba, pomažući polaznicima u snalaženju i uvažavanju bogatog niza ljudskih iskustava i stajališta. Kako bi se učinkovito podučavalo o kulturi i suživotu, nastavnici bi trebali izraditi sveobuhvatan kurikulum koji uključuje elemente kulturne svijesti, osjetljivosti i rješavanja sukoba. Pristup koji uključuje elemente kulturne osjetljivosti i međukulturalnog uvažavanja može pomoći osigurati da polaznici budu izloženi širokom rasponu tema i perspektiva, potičući kritičko mišljenje, empatiju i sposobnost uključivanja u produktivan dijalog s drugima. Temeljni aspekt poučavanja o kulturi i suživotu je uspostavljanje inkluzivnog i podržavajućeg ozračja učenja koje slavi različitost i promiče međusobno poštovanje. Poticanjem okruženja otvorenosti i znatiželje, edukatori mogu pomoći polaznicima da steknu vještine i stavove potrebne za uspješnu interkulturalnu komunikaciju i suradnju.

3.1. Kulturološka svijest i osjetljivost

Kulturološka svijest i osjetljivost ključni su aspekti poučavanja kulture i suživota, budući da osnažuju polaznike da cijene i poštuju različita uvjerenja, vrijednosti i običaje različitih kulturnih skupina. Razvoj kulturne svijesti uključuje istraživanje različitih kulturnih pozadina i tradicija te ispitivanje vlastitog kulturnog identiteta i predrasuda. Kvalitetno obrazovanje o kulturnoj svijesti i osjetljivosti može pomoći odraslim polaznicima da postanu empatičniji, otvoreniji i učinkovitiji komunikatori. Nastavnici bi trebali koristiti niz nastavnih metoda, predavanja, rasprava i praktičnih aktivnosti učenja. To će pozitivno utjecati na njihovu kulturnu svijest i poučavanje osjetljivosti. To može uključivati ispitivanje kulturnih artefakata, sudjelovanje u vježbama igranja uloga ili raspravu o studijama slučaja koje prikazuju kulturne razlike i izazove. Nastavnici mogu integrirati različita iskustva učenja i pomoći polaznicima da razviju istančanije razumijevanje kulturne raznolikosti i njezinih implikacija.

Neke strategije za postizanje kulturne inkluzivnosti u okruženju za učenje

- Predvidite moguće odgovore na kontroverzne teme.
- Uspostavite dogovorene smjernice na početku nastave.
- Koristite različite metode za stvaranje grupa za učenje.
- Budite spremni osporiti pretpostavke da će grupe biti potpomognute ili spriječene time što imaju određene vrste polaznika u svojoj grupi.
- Upoznajte svoje polaznike tako što ćete im dati da napišu mini autobiografije.
- Ispitajte sadržaj tečaja radi netočnih informacija i nepostojanja relevantnih perspektiva.
- Budite oprezni s komentarima tijekom predavanja, rasprava, recitacija itd.
- Stvorite klimu u učionici koja potiče i očekuje pitanja i kritike sadržaja tečaja.
- Donosite odluke o tome kada ćete posvetiti nepredviđeno vrijeme.
- Budite otvoreni za reakcije polaznika na materijal tečaja.
- Ozbiljno razmotrite zahtjeve polaznika za alternativnim materijalima.
- Pozovite sve polaznike da doprinesu raspravi u razredu.
- Budite osjetljivi na iskustva vidljivo nedovoljno zastupljenih polaznika u vašem razredu.
- Budite svjesni rodne dinamike u raspravama u učionici.
- Pazite da ne odgovarate na komentare na način koji bi polaznici mogli protumačiti kao odbacivanje.

- Odgovorite na sukob u učionici na način koji pomaže polaznicima da postanu svjesni „trenutka učenja“ koji ovaj sukob pruža.
- Prepoznajte polaznikove strahove i zabrinutost zbog sukoba.
- Zadržite ulogu voditelja.
- Uključite više perspektiva na svaku temu tečaja.
- Uključite, što je više moguće, materijale koje su napisali ili izradili ljudi različitog porijekla i/ili perspektiva.
- Uključite materijale (građu za čitanje, video zapise, itd.).
- Budite svjesni i reagirajte na prikaz određenih skupina u sadržaju tečaja.
- Izbjegavajte dihotomizirati pitanja rase na crno i bijelo.
- Prilagodite svoju politiku prisutnosti.
- Koristite iste standarde vrednovanja za sve polaznike.
- Koristite primjere iz različitih kulturnih referentnih točaka.
- Budite svjesni različitih diskursa.
- Prilagodite sadržaj životnom stilu polaznika.
- Intervenirajte kada je potrebno.
- Podijelite svoje vlastito putovanje učenja.

Vrednovanje napretka polaznika u kulturnoj svijesti i osjetljivosti ključno je za osiguranje da su stekli potrebne vještine i stavove za učinkovitu interakciju s ljudima iz različitih kulturnih sredina. Nastavnici mogu koristiti različite metode vrednovanja, kao što su reflektivni pismeni zadaci, grupne rasprave ili prezentacije, kako bi procijenili polaznikovo razumijevanje i primjenu koncepata kulturne svijesti i osjetljivosti. Uspostavljanje poticajnog i uključivog okruženja za učenje ključno je za promicanje kulturne svijesti i osjetljivosti među polaznicima. To može uključivati postavljanje razrednih normi koje potiču poštovanje, empatiju i otvorenost, kao i rješavanje bilo kakvih slučajeva pristranosti ili diskriminacije koji se mogu pojaviti. Poticanjem kulture inkluzivnosti, edukatori mogu pomoći polaznicima da se osjećaju opuštenije istražujući i uvažavajući različitost ljudskih iskustava. Nastavnici bi također trebali biti upoznati s dostupnim resursima i mrežama podrške kada podučavaju kulturnu svijest i osjetljivost. To može uključivati savjetovanje s kulturnim organizacijama, povezivanje s vođama zajednice ili traženje obrazovnih materijala koji nude uvid u različite kulturne perspektive. Korištenjem ovih resursa, edukatori mogu unaprijediti svoje razumijevanje kulturne raznolikosti i pružiti više obogaćujućih iskustava učenja za svoje polaznike.

Resursi

- Briggs, S. 2014. 30 ways to become a culturally sensitive educator. *informED*.
<https://www.opencolleges.edu.au/informed/features/culturally-sensitive-educator/>
- French, P.B. 2019. Culturally relevant practice frameworks and application in adult education. *Adult Education Research Conference: 2019 Conference Proceedings (Buffalo, New York)*.
- Kaya, H.E. 2014. The road ahead: Multicultural adult education. *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(8).
- Lynch, M. 2014. 6 ways teachers can foster cultural awareness in the classroom. *EducationWeek*.
<https://www.edweek.org/teaching-learning/opinion-6-ways-teachers-can-foster-cultural-awareness-in-the-classroom/2014/11>
- Mallows, D. 2018. Intercultural learning in adult education. *EPALE*.
- Mental Health First Aid. 2019. *Five ways to be more culturally aware*.
<https://www.mentalhealthfirstaid.org/2019/07/five-ways-to-be-more-culturally-aware/>
- Slinkman, A.M. 2016. 5 Ways to help create a culturally sensitive classroom. *The art of education university*. <https://theartofeducation.edu/2016/11/5-ways-help-create-culturally-sensitive-classroom/>

3.2. Rješavanje sukoba i izgradnja mira

Rješavanje sukoba i izgradnja mira ključne su vještine u poučavanju kulture i suživota, budući da polaznicima omogućuju konstruktivno i nenasilno rješavanje sporova. Ove vještine obuhvaćaju razumijevanje temeljnih uzroka sukoba, korištenje učinkovitih komunikacijskih strategija i korištenje tehnika rješavanja problema za pronalaženje obostrano korisnih rješenja. Upućujući polaznike u rješavanje sukoba i izgradnju mira, edukatori im mogu pomoći da se uspješno nose s međuljudskim i međukulturalnim izazovima.

Kako bi učinkovito poučavali rješavanje sukoba i izgradnju mira, edukatori bi trebali koristiti kombinaciju izravnih uputa, vođene prakse i grupnih aktivnosti. To može uključivati ispitivanje dinamike sukoba, raspravu o različitim komunikacijskim stilovima ili sudjelovanje u vježbama igranja uloga koje ponavljaju konfliktne situacije. Nudeći polaznicima priliku da primijene svoje znanje i vještine u praktičnim okruženjima, edukatori im mogu pomoći da izgrade samopouzdanje i kompetencije potrebne za konstruktivno rješavanje sukoba.

Ocjenjivanje napretka polaznika u rješavanju sukoba i izgradnji mira ključno je kako bi se osiguralo da su stekli potrebne vještine i stavove za učinkovito rješavanje sukoba. Edukatori mogu koristiti različite metode ocjenjivanja, kao što su reflektivni pismeni zadaci, grupne rasprave ili vježbe igranja uloga, kako bi procijenili polaznikovo razumijevanje i primjenu koncepata rješavanja sukoba i izgradnje mira. Uspostavljanje poticajnog i uključivog okruženja za učenje ključno je za njegovanje rasta vještina rješavanja sukoba i izgradnje mira među polaznicima. To može uključivati postavljanje razrednih normi koje promiču otvorenu komunikaciju, aktivno slušanje i empatiju, kao i rješavanje bilo kakvih slučajeva sukoba ili napetosti koji se mogu pojaviti. Poticanjem kulture poštovanja i suradnje, edukatori mogu pomoći polaznicima da vježbaju i usavrše svoje sposobnosti rješavanja sukoba i izgradnje mira.

Neki prijedlozi kako postupiti u određenim situacijama koji se mogu primijeniti u okruženju za učenje

Situacija	Prijedlozi kako postupiti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ smirivanje uzrujane ili ljute odrasle osobe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ koristiti reflektivno slušanje ▪ afirmirati govornikovu emociju ▪ govoriti polako i smireno ▪ koristiti potvrdne izjave ▪ ponuditi ispriku
<ul style="list-style-type: none"> ▪ održavanje pribranosti tijekom stresnih interakcija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pronaći jednostavnu tehniku opuštanja koja vam odgovara ▪ mentalno uvježbavati teške situacije ▪ zakazati sastanak na mjestu i u vrijeme koje sami odaberete
<ul style="list-style-type: none"> ▪ stvaranje opušteno atmosfere sastanka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odabrati okolinu koja nije prijeteća ▪ potaknuti sudionike da povedu podržavatelja ▪ predstaviti sudionike sastanka ▪ započeti sastanak pregledom dnevnog reda i navođenjem zajedničkih ciljeva ▪ koristiti strategije kako biste osigurali da svaka osoba ima glas za stolom
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pregovaranje kako bi se postigla „win-win“ situacija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odvojiti problem od ljudi ▪ usredotočiti se na interese, a ne na rješenja ili pozicije ▪ koristiti objektivne kriterije

Edukatori bi trebali biti informirani o novim trendovima i najboljim praksama u rješavanju sukoba i izgradnji mira, budući da se ova područja stalno razvijaju. To bi moglo uključivati sudjelovanje u prilikama za profesionalni razvoj, umrežavanje s kolegama nastavnicima i traženje dodatnih izvora i informacija. Prateći najnovija istraživanja i strategije, edukatori mogu polaznicima pružiti najrelevantnije i najučinkovitije upute o rješavanju sukoba i izgradnji mira, pomažući im da postanu uspješni i odgovorni građani svijeta.

Resursi

Intervention Central. 2023. *Working with Angry Adults: Ideas to Manage Conflict and Still Achieve Good Outcomes*. http://www.jimwrightonline.com/pdffdocs/challenging_adults.pdf

Kosmoski, G. J. & Pollack, D.R. (2001). *Managing conversations with hostile adults: Strategies for teachers*.

UNESCO. 2015. *Education for peace: planning for curriculum reform; guidelines for integrating an Education for Peace curriculum into education sector plans and policies*.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000233601>

4. Nastava o zaštiti okoliša i zdravlju

Poučavanje o zaštiti okoliša i zdravlju ključno je za osnaživanje marginaliziranih i ranjivih polaznika da doprinesu održivijoj i zdravijoj budućnosti. Obrazovanje koje istražuje veze između okoliša i zdravlja može koristiti polaznicima. Edukatori mogu pomoći polaznicima da steknu znanja, vještine i stavove potrebne za promicanje ekološki odgovornih praksi i donošenje odluka o sebi na temelju dobrih informacija. Sveobuhvatan kurikulum za podučavanje zaštite okoliša i zdravlja trebao bi obuhvatiti različite teme, kao što su svijest o okolišu, održive prakse, promicanje zdravlja i prevencija bolesti. Uključivanje širokog spektra predmeta omogućuje nastavnicima da uključe polaznike u ispitivanje zamršenih odnosa između okoliša, zdravlja i društva, njegujući kritičko razmišljanje i vještine rješavanja problema. Uspostava inkluzivne i podržavajuće okoline za učenje ključna je za učinkovitu nastavu o zaštiti okoliša i zdravlju. Uloga edukatora je dvostruka. Pomažu u njegovanju osjećaja znatiželje, odgovornosti i suradnje kod svojih polaznika. Edukatori također vode odrasle polaznike u stjecanju vještina i stavova potrebnih za sudjelovanje u ekološki odgovornim praksama i donošenje informiranih odluka o vlastitom zdravlju i dobrobiti.

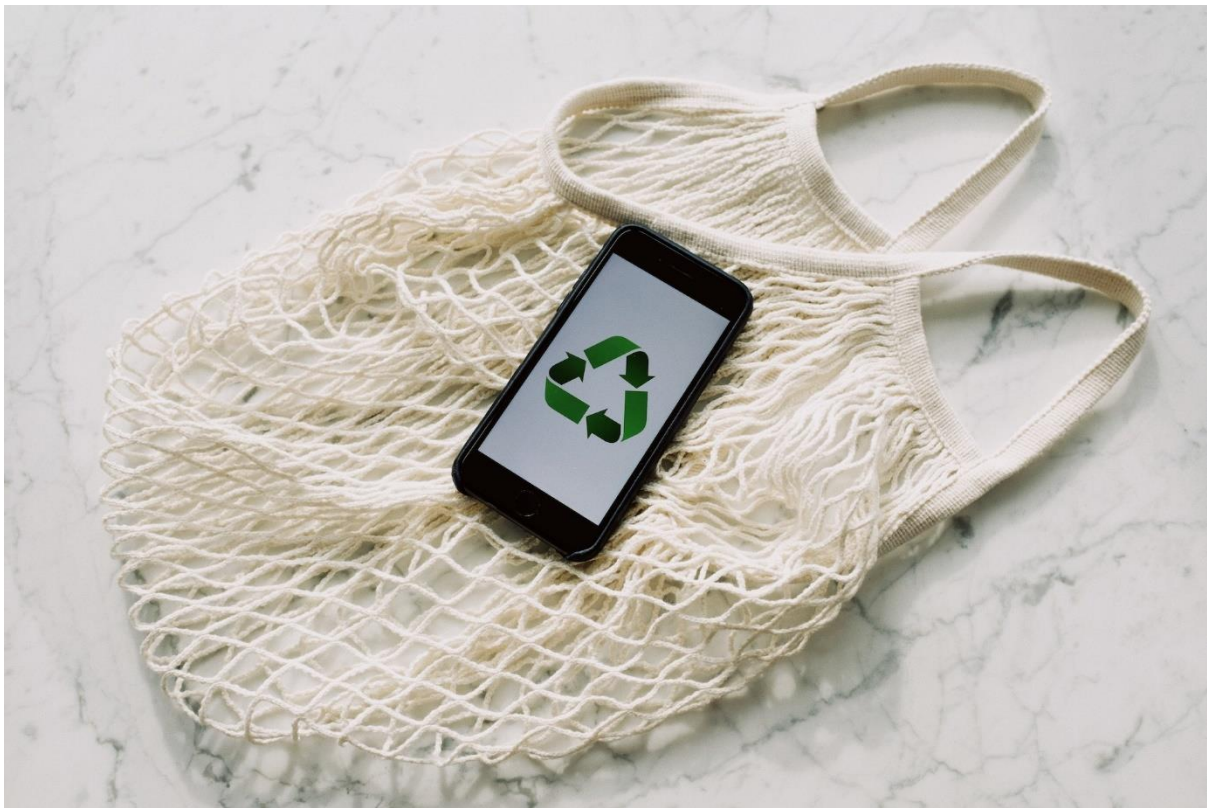
4.1. Ekološka svijest i održive prakse

Poučavanje ekološke svijesti neophodno je za zaštitu okoliša i zdravlja. Nastavnici bi trebali pomoći polaznicima da shvate složene odnose između ljudskih aktivnosti i okoliša. Održive prakse smanjuju negativne utjecaje i poboljšavaju dobrobit ljudi i planeta. Lekcije mogu pokrivati teme poput klimatskih promjena, onečišćenja i očuvanja resursa.

Ciljevi obrazovanja za okoliš

- Gajiti ljubavi prema Zemlji i svim elementima koji se u njoj koriste: voda, biljke, životinje itd.;
- Povećati želju za zaštitom, poštovanjem i zaštitom prirode uključivanjem polaznika u likove i demonstracijske aktivnosti;
- Razviti vještine istraživanja, istraživanja, istraživanja okoliša;
- Poznavati organizama i pojava iz okoliša i njihovih karakteristika;
- Proširiti aktivni rječnik riječima iz okoline;
- Steći nekih pravila ponašanja kako bi se osigurala ravnoteža između ljudskog zdravlja, društva i okoliša;
- Upoznati zakonom zaštićene biljke i životinje;
- Istražiti metode sanacije stanja okoliša korištenjem polaznika u aktivnostima recikliranja otpada, sanacije gradova i dr.;
- Razviti svijest o potrebi štednje prirodnih resursa – vode, struje, drva i sl.;
- Zauzeti negativan stav prema onima koji krše ekološka pravila i zakone.

Nastavnici trebaju koristiti različite metode podučavanja kako bi učinkovito podučavali ekološku svijest i održive prakse. Ove metode mogu uključivati predavanja, rasprave i praktične aktivnosti učenja. Polaznici mogu istraživati lokalne ekosustave, analizirati ekološke posljedice svakodnevnih navika i raspravljati o smanjenju otpada i strategijama očuvanja resursa. Ova iskustva učenja pomažu polaznicima da razumiju pitanja okoliša i potencijalna rješenja. Nužna je redovita evaluacija napretka polaznika u ekološkoj svijesti i održivim praksama. To osigurava da imaju vještine i stavove za donošenje ekološki odgovornih odluka. Nastavnici mogu koristiti tehnike ocjenjivanja kao što su reflektivni pismeni zadaci, grupni projekti ili prezentacije kako bi izmjerili razumijevanje polaznika i primjenu ekoloških načela.

Stvaranje poticajnog i uključivog okruženja za učenje ključno je za njegovanje ekološke svijesti i održivih praksi kod polaznika. Nastavnici mogu postaviti razredne norme koje potiču znatiželju, odgovornost i suradnju. Rješavanje bilo kakvih slučajeva pristranosti ili dezinformacija kako se pojave potiče kulturu uključivosti i kritičkog razmišljanja. Ovaj pristup pomaže uključiti i osnažiti polaznike da adresiraju izazove okoliša. Edukatori moraju biti u tijeku s najnovijim dostignućima u obrazovanju o okolišu i održivim praksama. Mogu sudjelovati u mogućnostima profesionalnog razvoja, umrežiti se s kolegama nastavnicima i tražiti dodatne resurse i informacije. Informiranje o novim trendovima i najboljim praksama omogućuje nastavnicima da polaznicima pruže najrelevantnije i najučinkovitije upute o ekološkoj svijesti i održivim praksama.

Resursi

Ebere, P.U. 2022. The Role of Environmental Adult Education in Community Development. *East Asian Journal of Multidisciplinary Education*, 1(10), 2063-2076.

Sabo, H.M. 2011. Environmental education and sustainable development – general aspects. *International Conference on Social Science and Humanity*, 5, 2-8.

4.2. Promicanje zdravlja i prevencija bolesti

Promicanje zdravlja i prevencija bolesti ključni su kada se podučava o zaštiti okoliša i zdravlju. Edukatori trebaju pomoći polaznicima da shvate važnost zdravog načina života, preventivnih mjera i prepoznavanja zdravstvenih rizika. To će ih opremiti vještinama i znanjem potrebnim za donošenje informiranih odluka o vlastitoj dobrobiti.

Učinkovito podučavanje promicanja zdravlja i prevencije bolesti zahtijeva kombinaciju izravne nastave, vođene prakse i praktičnih aktivnosti učenja. Edukatori mogu raspravljati o uravnoteženoj prehrani, demonstrirati pravilne tehnike pranja ruku i istražiti dobrobiti redovite tjelovježbe. Različita iskustva učenja pomažu polaznicima da steknu sveobuhvatno razumijevanje ovih koncepata. Ocjenjivanje napretka polaznika u promicanju zdravlja i prevenciji bolesti osigurava da oni posjeduju potrebne vještine i znanja. Nastavnici mogu koristiti različite tehnike ocjenjivanja, kao što su reflektivni pismeni zadaci, grupne rasprave ili praktične demonstracije. Ove metode pomažu procijeniti polaznikovo razumijevanje i primjenu ovih koncepata.

Zajednički ciljevi, ali različite uloge u zdravstvenoj pismenosti	
Što zdravstveni djelatnik treba učiniti...	Što edukatori odraslih mogu učiniti...
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Učiniti dostupnima usluge i resurse prevencije bolesti i zdravstvene skrbi. ▪ Ponuditi i jasno objasniti odgovarajuće postupke provjere zdravlja. ▪ Dijagnosticirati i objasniti bolesti i razviti akcijski plan. ▪ Prepisati lijekove i objasniti njihovu namjenu i nuspojave. ▪ Naučiti pacijente kako koristiti medicinske alate, kao što su inhalatori i mjerači glukoze. ▪ Predložiti mjere za promicanje i zaštitu zdravlja pojedinca, obitelji, radnika i zajednice. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razviti sposobnost polaznika da sudjeluju u planiranju traženjem pojašnjenja i davanjem prijedloga. ▪ Pomoći polaznicima da nauče locirati informacije koje će ih voditi do odluka vezanih uz zdravlje. ▪ Poboljšati sposobnost polaznika da ispunjavaju obrasce, postavljaju upite za informacije i snalaze se u novim okruženjima. ▪ Ojačati sposobnost polaznika za izradu dijagrama i ljestvica te tumačenje raspona. ▪ Naučite polaznike postavljati pitanja o testovima, ispitnim postupcima i rezultatima. ▪ Naučite polaznike kako čitati etikete lijekova, izračunati količine i vrijeme doziranja.

Podržavajuće i uključivo okruženje za učenje ključno je za razvoj vještina promicanja zdravlja i prevencije bolesti među polaznicima. Nastavnici mogu uspostaviti razredne norme promičući otvorenu komunikaciju, empatiju i osobnu odgovornost dok se bave pristranošću ili dezinformacijama. Ova kultura poštovanja i suradnje pomaže polaznicima vježbati i poboljšati svoje sposobnosti.

Zdravstvene aktivnosti, materijali i zadaci			
Zdravstvene aktivnosti	Fokus	Materijali koje bi odrasli polaznici trebali koristiti	Zadaci koje bi odrasli polaznici trebali ispuniti
Promocija zdravlja	Poboljšati i očuvati zdravlje	Naljepnica na limenci s hranom ili receptima Članci u novinama i časopisima Dijagrami i grafikoni kao što je indeks tjelesne mase Knjižice o zdravstvenom obrazovanju (kao što je njega djeteta)	Kupnja hrane Priprema jela po receptu Planiranje vježbe Održavajte zdrave navike (prehrana, spavanje, tjelovježba) Briga o svakodnevnom zdravlju (sebe i članova obitelji)
Zaštita zdravlja	Čuvati zdravlje pojedinaca i zajednica	Dijagram o kvaliteti zraka Izvešće o vodi Objava zdravlja i sigurnosti na radu	Odluka između opcija proizvoda Korištenje proizvoda na siguran način

		Oznaka na proizvodu za čišćenje	Glasanje o pitanjima zajednice Izbjegavanje štetnih izlaganja
Sprječavanje bolesti	Poduzimati preventivne mjere i uključite se u probir i rano otkrivanje	Objave za cijepljenja i probir Pismo o rezultatima testa Članci u novinama i časopisima Dijagrami i grafikoni	Poduzimanje preventivnih radnji Odredite rizik Uključivanje u probir ili dijagnostičke testove Praćenje
Zdravstvena njega i održavanje	Potražiti zdravstvenu skrb i uspostaviti partnerstvo s liječnikom, stomatologom ili medicinskom sestrom	Obrasci zdravstvene anamneze Oznake na lijekovima Zdravstveno odgojne knjižice Upute za korištenje alata kao što je mjerač vršnog protoka	Traženje profesionalne njege kada je to potrebno Opisivanje simptoma Slijeđenje uputa Procjena simptoma Upravljanje kroničnom bolešću (pridržavajte se režima, pratite simptome, prilagodite režim prema potrebi, potražite odgovarajuću njegu)
Navigacija	Pristupiti zdravstvenim uslugama i ostvariti pokriće i beneficije	Obrazac za prijavu Izjave o pravima i odgovornostima Informirani pristanci oblikuju pakete pogodnosti	Lociranje objekta Prijava za beneficije Ispunjavanje obrasca Davanje informiranog pristanka

Edukatori moraju biti u tijeku s novim trendovima i najboljim praksama u promicanju zdravlja i prevenciji bolesti. Mogu sudjelovati u mogućnostima profesionalnog razvoja, umrežiti se s kolegama nastavnicima i tražiti dodatne resurse i informacije. Informiranje o najnovijim istraživanjima i strategijama omogućuje edukatorima da polaznicima ponude najrelevantnije i najučinkovitije upute, pomažući im da postanu uspješni i odgovorni građani svijeta.

Resursi

Chervin, C. 2012. Health literacy in adult education: A natural partnership for health equity. *Health Promotion Practice*, 13(6), 738-746.

Efthymiou, A. et al. 2022. Health literacy continuing education courses and tools for healthcare professionals: a scoping review. *Gerontology & Geriatrics Education*, 2022, 1-36.

Feinberg, I. et al. 2018. Health literacy and adults with low basic skills. *Adult Education Quarterly*, 68(4), 297-315.

Muscat, D.M. et al. 2016. Incorporating health literacy in education for socially disadvantaged adults: an Australian feasibility study. *International Journal for Equity in Health*, 15(84).

Soricone, L. et al. 2007. Health Literacy in Adult Basic Education: Designing Lessons, Units, and Evaluation Plans for an Integrated Curriculum. *LINCS*.

5. *Važnost samorefleksije*

Samorefleksija je ključna za osobni i profesionalni razvoj nastavnika, osobito kada radi s marginaliziranim i ranjivim polaznicima. Redovita samorefleksija pomaže nastavnicima da bolje razumiju svoje nastavne prakse u područjima poput digitalne tehnologije, kulturnog suživota te zaštite okoliša i zdravlja. Ovo razumijevanje im omogućuje da prepoznaju jake strane, područja za poboljšanje i poboljšaju svoju učinkovitost u ispunjavanju jedinstvenih potreba polaznika.

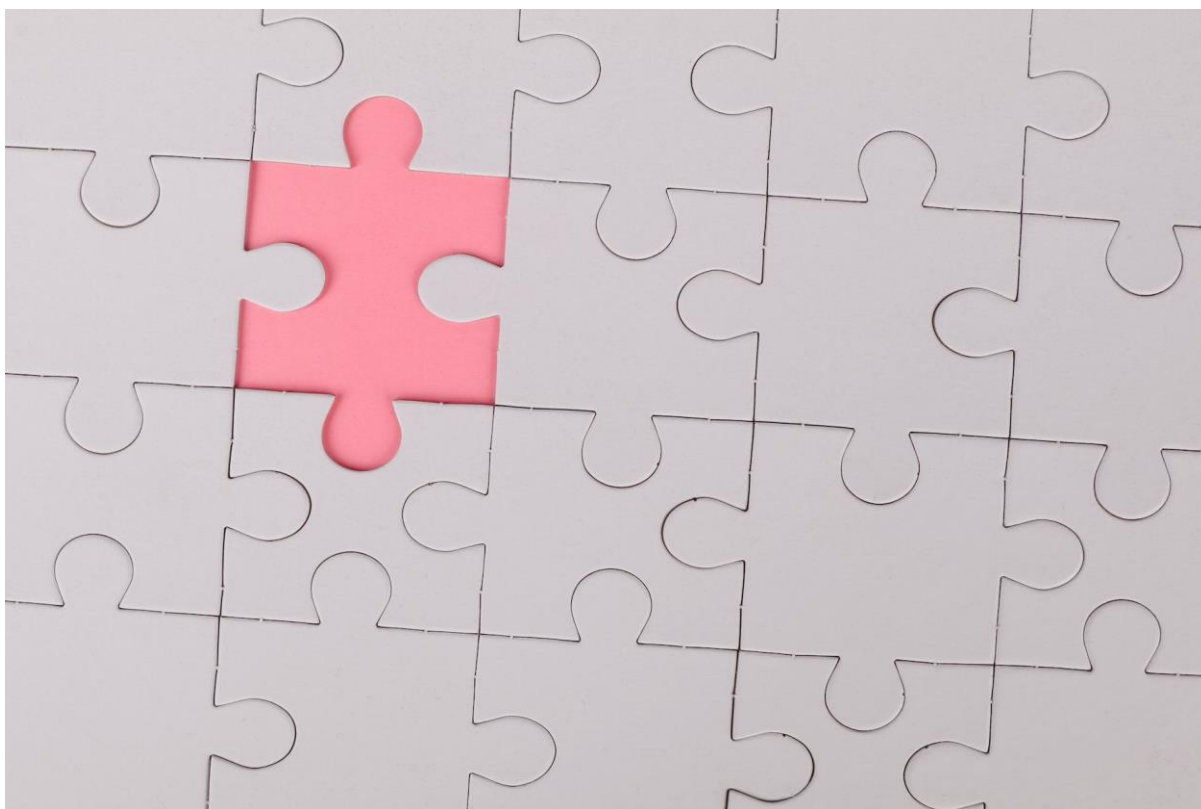
Uključivanje u samorefleksiju pomaže nastavnicima da procijene učinkovitost svojih metoda podučavanja u različitim kontekstima. To uključuje uključive metode podučavanja, komunikacijske vještine, izgradnju odnosa i promicanje digitalne pismenosti. Razmišljanje o uspjesima i izazovima omogućuje nastavnicima da donose informirane odluke, modificiraju tehnike i poboljšaju ishode učenja za različite polaznike. Samorefleksija također potiče osobni rast potičući nastavnike da preispitaju svoja uvjerenja, vrijednosti i predrasude. Ova kritička analiza stavova i pretpostavki pomaže edukatorima da razviju veću svijest o svom utjecaju na okruženje za učenje i rade na inkluzivnijoj, poticajnijoj i kulturno osjetljivijoj učionici.

Reflektivna nastava: proces od šest faza	
Pozornica	Vodeće pitanje
▪ Opis	Što se dogodilo?
▪ Osjećaji	O čemu ste razmišljali i kako ste se osjećali?
▪ Evaluacija	Što je bilo dobro, a što loše u tom iskustvu?
▪ Analiza	Kakav smisao možete pronaći u tom iskustvu?
▪ Zaključak	Što trebate poboljšati?
▪ Plan akcije	Kako ćete se poboljšati?

U poučavanju kulture i suživota, zaštite okoliša i zdravlja, samorefleksija pomaže nastavnicima da razviju otpornost i prilagodljivost. Razmišljanje o izazovima i strategijama koje se koriste za njihovo prevladavanje omogućuje nastavnicima da izgrade mehanizme suočavanja i tehnike rješavanja problema za različite nastavne situacije. Učenje iz iskustva omogućuje edukatorima da poboljšaju svoju nastavnu praksu i neprestano se prilagođavaju različitim potrebama polaznika. Samorefleksija je ključna za kultiviranje stalnog poboljšanja i profesionalnog rasta unutar obrazovne zajednice. Poticanje edukatora da se uključe u redovitu samorefleksiju stvara poticajno okruženje u kojem se pojedinci osjećaju osnaženo posjedovati svoj profesionalni razvoj i surađivati s kolegama. Ovaj suradnički pristup samorefleksiji vodi do učinkovitijeg iskustva podučavanja i učenja za sve uključene strane.

Primjeri alata za samorefleksiju za nastavnike

- <https://educators-go-digital.jrc.ec.europa.eu/>
- https://transformingeducation.org/wp-content/uploads/2020/10/Educator-Self-Reflection-Tool_vF.pdf
- <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/-reflection-tool-for-teachers>
- <https://guides.library.brandeis.edu/HellerDEI/self-reflection>
- <https://www.assessmentforlearningproject.org/wp-content/uploads/2019/08/AFL-Self-Reflection-Tool.pdf>
- <https://rri-tools.eu/documents/10184/265698/SRT-BlankSheet/56970b0c-49a4-401a-b69b-7ff4ea7fcf74>

Resursi

Atwal, K. 2023. *How to be a reflective teacher in 6 steps*. TES.

<https://www.tes.com/magazine/teaching-learning/general/how-be-reflective-teacher-6-steps-improve-teaching>

Council of Europe. 2021. *Reference framework of competences for democratic culture: Teacher reflection tool*. <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/-reflection-tool-for-teachers>

European Commission. 2023. *Digital education: Free self-reflection tools*.

<https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/about/self-reflection-tools>

Kellenberg, F. 2017. The Adult Learner: Self-Determined, Self-Regulated, and Reflective. *Signum Temporis*, 9(1), 23-29.

McLatchie, J. & Campbell, L. A. 2017. *Self-reflection as a tool for inclusive learning and teaching*.

<https://napier-repository.worktribe.com/output/826211/self-reflection-as-a-tool-for-inclusive-learning-and-teaching>

Schoolguide. 2023. *Reflecting on Personal SEL Skills*. <https://schoolguide.casel.org/focus-area-2/learn/reflecting-on-personal-sel-skills/>